

"Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΡΧΗΓΩΝ"

ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

ΜΙΛΤΙΑΔΗ ΕΒΕΡΤ

Προέδρου του ΠΑΣΟΚ

Προέδρου της Ν.Δ.

Συντονίζει ο:

Πέτρος Ευθυμίου

Ερωτούν οι δημοσιογράφοι:

Παύλος Τσίμας
Θοδωρής Ρουσσόπουλος
Γιάννης Παπουτσάνης

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1996

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Αγαπητοί τηλεθεατές καλησπέρα σας. Παρασκευή 13 Σεπτεμβρίου, ώρα 9.03, μια ιστορική στιγμή για την ελληνική τηλεόραση και το ελληνικό σύστημα.

Εννιά μέρες πριν τις σημαντικές και κρίσιμες εκλογές της 22ας Σεπτεμβρίου η Ελληνική Τηλεόραση και τα ελληνικά πολιτικά κόμματα, το ελληνικό πολιτικό σύστημα, υποδέχονται την εκλογική αναμέτρηση με μια μεγάλη καινοτομία.

Με πρωτοβουλία των δύο μεγάλων κομμάτων και με συνεννόηση ανάμεσά τους γίνεται πραγματικότητα και στην Ελλάδα μια τηλεοπτική αναμέτρηση, που στις δυτικές δημοκρατίες είναι πραγματικότητα εδώ και 45 χρόνια.

Οι δύο κορυφαίοι πρωταγωνιστές απέναντι σε δημοσιογράφους, απαντούν για όλα τα μεγάλα προβλήματα που εσείς θα θέλατε να θέσετε εν όψει αυτής της αναμέτρησης. Σας παρουσιάζω αμέσως τους πρωταγωνιστές της βραδιάς.

Από τα δεξιά μου έχω τον Πρωθυπουργό και Πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ κ.Κ.Σημίτη. Κύριε Σημίτη καλησπέρα σας.

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Καλησπέρα κ.Ευθυμίου, καλησπέρα σε όλους τους ακροατές.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Και στα αριστερά μου τον αρχηγό της αξιωματικής αντιπολίτευσης και Πρόεδρο της ΝΔ κ.Μιλτιάδη Εβερτ. Κύριε Εβερτ καλησπέρα.

Μ.ΕΒΕΡΤ: Καλησπέρα.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Είναι δύσκολη υπόθεση, αλλά όμορφη, γοητευτική και

σημαντική, το να θέσουν τα κατάλληλα ερωτήματα και να πάρουν ελπίζω τις κατάλληλες απαντήσεις, έχουν οι τρεις συνάδελφοι κοινής αποδοχής από τα δύο κόμματα, ο κ.Γ.Παπουτσάνης. Κύριε Παπουτσάνη καλησπέρα σας.

Γ.ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ: Καλησπέρα κ.Ευθυμίου, καλησπέρα κύριοι.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Ο κ.Θ.Ρουσσόπουλος. Κύριε Ρουσσόπουλε καλησπέρα σας.

Θ.ΡΟΥΣΣΟΠΟΥΛΟΣ: Καλησπέρα.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Και ο κ.Π.Τσίμας. Κύριε Τσίμα καλησπέρα και σε σας.

Π.ΤΣΙΜΑΣ: Καλησπέρα κ.Ευθυμίου. Καλησπέρα κύριοι Πρόεδροι.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Αγαπητοί τηλεθεατές, η εκπομπή αυτή μεταδίδεται σε πανεθνικό δίκτυο, αλλά και σε όλο τον κόσμο όπου τα δορυφορικά της ΕΡΤ μπορούν να επικοινωνήσουν, σε όλες τις εσχαιές όπου βρίσκεται ο ελληνισμός και σ' αυτούς τους Έλληνες της διασποράς, στέλνουμε από την Ελλάδα, τους πιο θερμούς μας χαιρετισμούς.

Τη συζήτηση τη διεξάγουμε με βάση μια συμφωνία κανόνων, που θα θέλω να ξέρετε κι εσείς για να μπορείτε να ελέγξετε όλους μας, αν είμαστε σε θέση να τηρούμε αρχές, διαδικασίες και κανόνες, που καινοτομούμε και θέτουμε για πρώτη φορά.

Οι δύο πολιτικοί αρχηγοί δεν συνομιλούν ανάμεσά τους, δεν θέτουν ερωτήματα, δεν κάνουν ευθύ διάλογο, αλλά απαντούν στις ερωτήσεις που τους θέτουν οι τρεις συνάδελφοι.

Οι ερωτήσεις είναι 15 και στον καθένα χωριστά απευθύνονται στο ίδιο θέμα από 30 δευτερόλεπτα οι ερωτήσεις, ενώ οι απαντήσεις είναι υποχρεωτικό να δοθούν σε 2 λεπτά.

Στα 10 δευτερόλεπτα τα καταληκτικά, τα 10 δευτερόλεπτα που ολοκληρώνουν τα 2 λεπτά, ακούγεται προειδοποιητικός ήχος και αρχίζει η αντίστροφη μέτρηση και στις δικές σας οθόνες.

Εάν η απάντηση δεν ολοκληρωθεί στα 2 λεπτά είμαι υποχρεωμένος να διακόψω τη φωνή, πράγμα που εύχομαι να μην συμβεί. Η ελληνική γλώσσα είναι πλούσια και τα 2 λεπτά θέλω να πιστεύω θα είναι απολύτως επαρκή με τον πλούτο της γλώσσας να δώσουν τις πλήρεις απαντήσεις.

Είναι αυτονόητο ότι σήμερα γεννιέται ένα παιδί. Ένα παιδί που πρέπει να προχωρήσει σωστά και να βοηθήσουμε όλοι να αναπτυχθεί ακόμα καλύτερα. Στο δύσκολο δικό μου ρόλο, ένα ρόλο συντονιστή που δεν ερωτά, αλλά πρέπει να τηρήσει τη διαδικασία, ζητώ από όλους σήμερα να

βοηθήσετε για να πάρει αυτό το παιδί τον καλύτερο δυνατό δρόμο.

Ξεκινάμε τη διαδικασία κατευθείαν με τις ερωτήσεις και με σας κ. Παπουτσάνη που απευθύνετε την πρώτη σας ερώτηση στον Πρωθυπουργό κ. Σημίτη.

Γ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ: Ευχαριστώ κ. Ευθυμίου. Κύριε Πρόεδρε, κατά την έναρξη της προεκλογικής περιόδου ταχθήκατε υπέρ του ηπιού πολιτικού κλίματος, επικρίνατε μάλιστα και την αρνητική διασφήμιση.

Εδώ και λίγες μέρες έχετε αλλάξει στρατηγική. Ο κ. Εβερτ πλέον είναι για σας ΕΚΟΦίτης, ο λαός δεν πρέπει να ξεχάσει τι είναι Δεξιά και ορισμένα στελέχη σας κατηγορούν τον κ. Τσοβόλα για δισσπαστή, προδότη κλπ. Θα ήθελα να σας ρωτήσω, προς τι η αλλαγή αυτής της τακτικής;

Μήπως διαπιστώνετε ότι οι ψηφοφόροι διαχέονται προς άλλα κόμματα και θέλετε να τους επαναφέρετε πίσω, επιστρέφοντας σε παλιές τακτικές;

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Δεν έχουμε αλλάξει καθόλου τακτική, η τακτική μας είναι πάντα μια τακτική ανάπτυξης επιχειρημάτων, ανάπτυξης θέσεων. Θέλουμε να παρουσιάσουμε στον ελληνικό λαό ποιο είναι το πρόγραμμά μας, θέλουμε να δείξουμε τα επιχειρήματά μας και να τον πείσουμε να έρθει μαζί μας.

Και αυτό γιατί για να πραγματοποιήσουμε το πρόγραμμά μας χρειάζεται συμμετοχή. Και αν δεν υπάρξει ενσυνείδητη συμμετοχή του ελληνικού λαού τότε δεν θα πετύχουμε.

Αλλά αυτό δεν σημαίνει, ότι δεν πρέπει να επισημαίνουμε στη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, ποιά φαινόμενα χαρακτηρίζαν την ελληνική πολιτική ζωή στο παρελθόν, τι ήταν εκείνο το οποίο διέκρινε την αντίπαλη παράταξη της ΝΔ, γιατί η ελληνική εξέλιξη καθυστέρησε και ποιά ήταν τα κύρια χαρακτηριστικά της συντηρητικής πολιτικής.

Κι ένα τέτοιο κύριο χαρακτηριστικό της συντηρητικής πολιτικής ήταν ότι δεν αποκατέστησε, δεν προώθησε τη δημοκρατία σ' αυτό τον τόπο στο μέτρο που θα έπρεπε.

Υπήρχαν ομάδες της νεολαίας της ΝΔ, οι γνωστοί "κένταυροι", οι γνωστοί "ragers", οι οποίοι χρησιμοποιούσαν αλυσίδες, χτυπούσαν κόσμο, χτυπούσαν τους αντιφρονούντες, συνεχίζοντας μια παλιά παράδοση την οποία είχε αρχίσει η συντηρητική παράταξη από τις δεκαετίες του '50.

Και ο αρχηγός της ΝΔ, ο κ.Εβερτ είχε το 1982 γράψει ένα γράμμα προς πρασινοφρουρούς, στο οποίο απειλούσε τα μέλη του ΠΑΣΟΚ με απολύσεις για τη στάση την οποία τηρούσαν.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Κύριε Παπουτσάνη έχετε τα ίδια 30 δευτερόλεπτα στο ίδιο θέμα προς τον κ.Εβερτ.

Γ.ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ: Στο ίδιο θέμα με παραλλαγή φυσικά. Κύριε Πρόεδρε, κατηγορήσατε τον Πρωθυπουργό της χώρας, τον κ.Σημίτη, για ασυνέπεια επειδή προκήρυξε εκλογές ενώ είχε πει ότι θα εξαντλήσει την τετραετία.

Εσείς, όμως, όταν εκλεγήκατε ως δήμαρχος στην Αθήνα είχατε δεσμευτεί ότι θα εξαντλήσετε τη θητεία σας, αλλά μετά μας είπατε ότι επειδή σας καλεί το καθήκον και ο κ.Μητσοτάκης προφανώς, θα θέσετε υποψηφιότητα πράγμα το οποίο και κάνατε. Γιατί θεωρείτε τον εαυτό σας πιο συνεπή από τον κ.Πρωθυπουργό;

Μ.ΕΒΕΡΤ: Ευχαριστώ για την ερώτηση και για την ευκαιρία την οποία μου δίνετε. Πράγματι είχα δεσμευτεί ότι θα παραμείνω για 4 χρόνια δήμαρχος κι αυτή είναι η αλήθεια. Παρέμεινα, όμως, 7 χρόνια για την ακρίβεια δημοτικός σύμβουλος στο Δήμο της Αθήνας και πραγματοποίησα το έργο που υποσχέθηκα στον ελληνικό λαό εξ ολοκλήρου.

Το έργο που έγινε σ' αυτά τα 7 χρόνια είναι τεράστιο, είναι πρωτοφανές. Αλλά θα ήθελα να κρίνουμε τη συνέπεια και την ασυνέπεια. Όταν λες ότι θα υπάρχουν καλύτερες μέρες στις εκλογές του 1985, έρχεται η υποτίμηση του νομίσματος, έρχεται το πάγωμα των τιμών των μισθών και των ημερομισθίων, έρχονται οι δυσβάσταχτοι φόροι, τότε είσαι συνεπής;

Όταν έρχεσαι και λες ότι δεν πρόκειται να υποστείω την ελληνική σημαία σε καμιά περίπτωση και την επόμενη μέρα υποστέλεις την ελληνική σημαία, είσαι συνεπής;

Όταν έρχεσαι και λες ότι δεν πρόκειται να κάνω εκλογές και μετά από ενάμιση μήνα πραγματοποιείς εκλογές, είσαι συνεπής;

Εν πάση περιπτώσει, εμείς δεν ασχολούμεθα με τις συνέπειες ή τις ασυνέπειες των άλλων κομμάτων. Εμείς ασχολούμεθα με τον ελληνικό λαό και δεν γυρνάμε πίσω.

Γυρνάμε στο σήμερα, γυρνάμε στο αύριο, πεινάει ο εργάτης, πεινάει ο συνταξιούχος, αγωνιά ο άνεργος, ο αγρότης βλέπει να χάνεται και επίσης και ο βιοτέχνης έχει τεράστια προβλήματα με το κλείσιμο των

επιχειρήσεων.

Αυτά είναι τα προβλήματα που απασχολούν τον ελληνικό λαό. Διότι αν πάμε στο παρελθόν η απάντηση θα είναι ότι η ΝΔ υπήρξε το κόμμα των μεγάλων εθνικών επιλογών, υπήρξε το κόμμα που ενέταξε την Ελλάδα στην Ευρώπη. Είναι το κόμμα το οποίο είχε 34% στο ΑΕΠ και έφτασε στο 130% το χρέος. Αυτή είναι η πραγματικότητα.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Κύριε Ρουσσόπουλε τη δική σας ερώτηση στον κ.Εβερτ.

Θ.ΡΟΥΣΣΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Εβερτ αν υποθέσουμε ότι εκλέγεστε Πρωθυπουργός και ένα πρωί 10 Τούρκοι κομάντος καταλαμβάνουν ένα ελληνικό ξερονήσι, τι ακριβώς κάνετε βήμα προς βήμα;

Μ.ΕΒΕΡΤ: Τι προεργασία θα κάνω για να μην καταληφθεί το νησί, διότι εκεί είναι το πρόβλημα. Πρώτα απ’ όλα θα δω αν υπάρχει κρίση στην Τουρκία ή όχι. Διότι ξέρουμε ότι κάθε φορά που η Τουρκία έχει μια κρίση, βγάζει προς τα έξω τα προβλήματά της. Και ξέραμε με τα Ιμια ότι ευρίσκετο προ πολιτικής κρίσης η Τουρκίας.

Δεύτερον, θα εξασφάλιζα εναλλακτικά σενάρια. Δεν θα πήγαινα να ανεβάσω τη σημαία με το Πολεμικό Ναυτικό, εάν ήξερα εκ των πραγμάτων ότι δεν μπορούσα να στηρίξω αυτή τη θέση. Δεν θα προκαλούσα.

Θα διάλεγα τον κατάλληλο χρόνο, τον κατάλληλο τόπο και το κατάλληλο όπλο για να αντιμετωπίσω την κατάσταση. Και δεν θα δέσμευα τη Βουλή των Ελλήνων για να με χειροκροτεί όλη την παραμονή, ότι ξέρετε δεν πρόκειται να υποστείλω τη σημαία, για να την υποστείλω την επομένη τη σημαία.

Και δεν θα είχα ποτέ έναν υπουργό Εξωτερικών, εκείνο το βράδυ να εμφανίζεται στα δίκτυα της τηλεοράσεως, για να κάνει δημόσιες σχέσεις.

Γιατί κατελήφθη το νησί; Διότι υπήρχαν επιπολαιότητες τραγικές. "Πουλήθηκε η υπόθεση", μας είπαν οι στρατηγοί εκείνο το βράδυ στις 2 η ώρα. Και μου το είπαν στο Πεντάγωνο παρουσία του κ.Αρσένη.

Δεν θα αφήναμε ποτέ να υποσταλεί η ελληνική σημαία. Αυτό είναι δεδομένο.

Θ.ΡΟΥΣΣΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, αν είχατε να ξαναχειριστείτε την κρίση στα Ιμια, μπορείτε να μας πείτε τι δεν θα κάνατε;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Θα έκανα ακριβώς τα ίδια τα οποία έκανα τότε. Ο στρατηγικός

στόχος της Τουρκίας είναι να εμπλέξει την Ελλάδα σε μια εμπόλεμη διαφορά, να υπάρξουν εχθροπραξίες και μέσα από τις εχθροπραξίες αυτές να επιβάλει διαπραγματεύσεις.

Διαπραγματεύσεις για όλα τα θέματα τα οποία θεωρεί η Τουρκία ανοιχτά, διαπραγματεύσεις για τις διεθνείς συνθήκες που καθορίζουν την κατάσταση στο Αιγαίο. Εμείς πρέπει να αποφύγουμε τις διαπραγματεύσεις. Εμείς πρέπει να ασκούμε μια διπλωματία, η οποία πιέζει την Τουρκία για να υποχωρήσει στις απαιτήσεις της.

Εμείς πρέπει με το να διευρύνουμε τα ερείσματα μας σε Ανατολή και Δύση, να εξαναγκάσουμε τους Τούρκους να μην θέτουν θέματα. Και τα Ιμια ήταν μια προσπάθεια από την πλευρά της Τουρκίας να υπάρξει πόλεμος, να υπάρξει έστω περιορισμένος πόλεμος, περιορισμένη αναμέτρηση, για να μπορέσει μετά να καθίσει μαζί μας στο τραπέζι.

Και αυτό αποφύγαμε με την απεμπλοκή. Με την απεμπλοκή των δυνάμεων στα Ιμια ίσχυσε μετά η κατάσταση η οποία ίσχυε και πριν, τα Ιμια ήταν και είναι ένα ελληνικό νησί, τα Ιμια είναι ένα νησί το οποίο σύμφωνα με τις διεθνείς συνθήκες, τη Συνθήκη της Λωζάνης, τη Συνθήκη την οποία έχει υπογράψει η Τουρκία με την Ιταλία, τη Συνθήκη την οποία έχει υπογράψει στο Παρίσι η Ελλάδα με την Ιταλία, ανήκει στην Ελλάδα και αυτό εξακολουθεί να ισχύει.

Πάλι έτσι θα χειριζόμαστε την κρίση. Θα χειριζόμαστε την κρίση έτσι ώστε να μην υπάρξει πολεμική εμπλοκή. Βεβαίως, θα παίρναμε και όλα τα απαραίτητα εκείνα μέτρα ώστε να μην υπάρξει απόβαση τουρκικών δυνάμεων στο νησί.

Είχα δώσει τότε εντολή στο Γενικό Επιτελείο Εθνικής Αμυνας, να προλάβει τέτοια περίπτωση. Δεν εξετελέσαν αυτές τις εντολές τις οποίες είχα δώσει.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Κύριε Τσίμα η σειρά σας.

Π.ΤΣΙΜΑΣ: Βλέπω ότι ο χρόνος εξοικονομείται. Συνεπώς ενδεχομένως θα μπορούσαμε να προτείνουμε αν τελικά περισσέψει τόσος χρόνος να πάμε και σε έκτο γύρο ερωτήσεων.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Δεν θα ήσασταν καλός δημοσιογράφος κ.Τσίμα αν δεν κλέβατε αυτό το χρόνο.

Π.ΤΣΙΜΑΣ: Πετώ μια ερώτησή μου για να συνεχίσω την ερώτηση του κ.Ρουσσόπουλου. Κύριε Σημίτη, θα ήθελα να σας ρωτήσω, δεν μετανιώνετε ούτε για εκείνη την φράση που τόσο κατηγορήθηκε, την φράση: "Ευχαριστούμε τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής", θα την ξαναλέγατε

παρ' ότι ξέρετε ότι και τα αισθήματα κάποιων Ελλήνων έπληξε και επέτρεψε σε κάποιους να σας κατηγορούν ότι έχετε αναλάβει δεσμεύσεις αφανείς, τις οποίες ακόμη δεν έχουμε μάθει για εθνικούς ή άλλους λόγους;

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Ο πρωθυπουργός της χώρας πρέπει να ευχαριστεί όταν πρέπει και πρέπει να καταγγέλει όταν πρέπει για να υπερασπίζεται το συμφέρον της χώρας. Γι' αυτό και στο μέλλον και θα ευχαριστώ και θα καταγγέλλω όταν το επιβάλλει το συμφέρον της χώρας.

Όλο αυτό το θέμα, επειδή υπάρχει και ένα αντίστοιχο spot της Νέας Δημοκρατίας, είναι ένα θέμα το οποίον εκμεταλλεύεται η Νέα Δημοκρατία, λόγω των αναμνήσεων που έχουν οι Έλληνες από την δικιά στάση, την στάση της συντηρητικής παράταξης, την στάση της υπόδουλης αντιμετώπισης των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.

Θυμίζω, ότι κάποιος Έλληνας πολιτικός της συντηρητικής παράταξης είχε πει στον Βαν Φλιτ: "Ίδού ο στρατός σας" δείχνοντας τον ελληνικό στρατό. Η στάση η δικιά μου στη Βουλή δεν έχει να κάνει τίποτε, μα τίποτε μ' αυτή την παρελθούσα στάση της συντηρητικής παράταξης. Η στάση η δικιά μου στη Βουλή είναι μια στάση η οποία έχει σκοπό να εξυπηρετήσει το συμφέρον του Έθνους.

Π. ΤΣΙΜΑΣ: Κύριε Εβερτ, να ρωτήσω κι εσάς στο ίδιο θέμα. Εσείς θα ξανακάνετε αυτό που κάνατε εκείνη την ημέρα στη Βουλή, θα μιλάγατε πάλι για προδότες, για Γουδι, θα παίρνατε την Κοινοβουλευτική Ομάδα και θα φεύγατε, πράξη που κατηγορήθηκε από το ίδιο σας το κόμμα, από επιφανή στελέχη αποδοκιμάστηκε έμπρακτα, διακινδυνεύοντας να χαρακτηριστείτε επιρρεπής σε κινήσεις δημαγωγικές ή και μειωμένης ευθύνης στο χειρισμό λεπτών εθνικών θεμάτων.

Μ. ΕΒΕΡΤ: Κατ' αρχήν δεν emίλησα ποτέ για Γουδι, εσείς το λέτε αυτό, δεν το έχω πει εγώ. Και δεν emίλησα ούτε για προδότες, emίλησα για πράξη η οποία εγγίζει τα όρια της προδοσίας. Αυτή ήταν η φράση η συγκεκριμένη.

Αλλά κρίνετε εσείς ο ίδιος, όταν ο πρωθυπουργός έρχεται την προηγούμενη ημέρα και λέει, δεν θα υποστείλω την Σημαία και τον χειροκροτούμε και τον στηρίζουμε και την επόμενη ημέρα έρχεται σαν να μην συμβαίνει απολύτως τίποτα - έχετε δει τον κ. Πάγκαλο το βράδυ στην τηλεόραση - και έρχεται και λέει την βγάλαμε την Σημαία. Ποιά είναι η αντίδραση την οποία θα κάνετε, πώς αισθάνεστε ψυχικά μέσα;

Ακούσατε τι μας είπε ο κ. πρωθυπουργός, ο κ. Σημίτης; Μας είπε, ότι θα ξανακατεβάσει την Ελληνική Σημαία εάν βρεθεί στην ίδια περίπτωση. Αυτή είναι η θέση της κυβερνήσεως, αυτό κατά λέξη είπε.

Και τι έκανε. Αντί να αναλάβει απόψε την ευθύνη, πήγε να

επιρρίψει την ευθύνη στις Ενοπλες Δυνάμεις. Δεν είναι πράξη γενναιότητας αυτή, όταν οι Ενοπλες Δυνάμεις στο Πεντάγωνο μας είπαν, ότι στις 02.00 η ώρα είχε κλείσει όλη η υπόθεση, παρουσία του κ.Αρσένη ο οποίος το αποδέχθηκε αυτό.

Θα σας πω όμως και κάτι άλλο. Τι λέμε σ' αυτές τις ψυχές των τριών πιλότων που χάθηκαν εκείνο το βράδυ, πώς αντιδρούμε, τι λέμε σ' αυτούς τους δύο Κυπρίους που σκοτώθηκαν; Τους λέμε, ότι είμαστε έτοιμοι να υποστείουμε την Σημαία.

Αλλά είναι εύκολο να το λέει ο κ.Σημίτης αυτό, γιατί ο κ.Σημίτης έχει γράψει ένα βιβλίο: "Θέσεις για την πολιτική και την στρατηγική του ΠΑΣΟΚ", όπου χαρακτηρίζει ότι είναι συντηρητισμός, παλαιοκομματισμός η ανάρτηση της Σημαίας στα Σχολεία, σελ. 64. Αυτή είναι η αντίληψη και η νοοτροπία.

Αυτή την νοοτροπία και την αντίληψη εγώ δεν μπορώ να την καταλάβω. Εν πάση περιπτώσει είναι πρωταθλητής ο κ.πρωθυπουργός, ο κ.Σημίτης στο ότι υποχρεωθήκαμε να χάσουμε εκείνο το βράδυ ελληνικό έδαφος.

Και οι συνέπειες ξέρετε ποιές είναι; Μετά από τρεις μήνες οι Τούρκοι διεκδικούν 100 νησίδες και βραχονησίδες. Συνεπώς το θέμα μας δεν ήταν απλώς και μόνον τα Ιμια. Ήταν η συνεχής διεκδίκηση των Τούρκων.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Ο δεύτερος γύρος της συζήτησης. Κύριε Παπουτσάνη η σκυτάλη έρχεται πάλι σ' εσάς και η ερώτησή σας απευθύνεται πάλι στον κ.Εβερτ.

Γ.ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ: Σας ευχαριστώ πολύ κ.Ευθυμίου. Κύριε Πρόεδρε, δεν μιλήσατε για προδοσία, μιλήσατε για πράξη προδοσίας και μπορεί να μην είπατε την λέξη "Γουδι", αλλά μιλήσατε για χαρακίρι. Αυτά είναι από τα πρακτικά της Βουλής.

Ωστόσο η ερώτησή μου έχει να κάνει ...

Π.ΤΣΙΜΑΣ: Ακούστηκε πάντως από την Κοινοβουλευτική Ομάδα της Νέας Δημοκρατίας η λέξη, ίσως κακώς την απέδωσα στον κ.Εβερτ εγώ.

Γ.ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ: Ωραία! Είς συμπλήρωση της ερωτήσεως του κ.Τσίμα το ανέφερα αυτό και επιτρέψτε μου να συνεχίσω και να πάω στις εξαγγελίες σας για τα εξωτερικά.

Μιλήσατε για μια ατζέντα ελληνοτουρκικών διαφορών που θα καταρτιστεί και μιλήσατε επίσης και για μια Σύσκεψη Αρχηγών των Βαλκανικών κρατών για την ατζέντα. Δεν χρειάζεται διάλογος για να καταρτιστεί αυτή η ατζέντα κ.Πρόεδρε, θα πάτε σε διάλογο με την Τουρκία -ευθεία ερώτηση- για να φτιάξετε μία ατζέντα;

Και δεύτερον, σ' αυτά τα Βαλκανικά κράτη, από τα οποία θα συσχεφθούν οι αρχηγοί τους, θα καλέσετε τα Σκόπια και αν τα καλέσετε ως τι θα τα καλέσετε κ. Πρόεδρε, ως Μακεδονία;

Μ. ΕΒΕΡΤ: Ο κ. Σημίτης ευρισκόμενες στις Ηνωμένες Πολιτείες μίλησε για συνομιλίες βήμα προς βήμα και προσδιόρισε τα δύο πρώτα βήματα. Η θέση η δική μας είναι, ότι πρέπει να έχεις μπροστά σου όλα τα προβλήματα όταν πρόκειται να συζητήσεις με οποιονδήποτε, είτε με την Τουρκία ή με οποιονδήποτε τρίτον.

Δεν μπορείς να συζητήσεις σε καμιά περίπτωση να αναφαιρέτα δικαιώματα της εθνικής ανεξαρτησίας και της ακεραιότητας της πατρίδος σου. Πρέπει να γνωρίζεις όλα τα θέματα από εκεί, και πέρα που πρέπει να συζητήσεις, διότι δεν μπορείς να ξέρεις ποιο θα είναι το τρίτο, το τέταρτο, το πέμπτο θέμα που θα τεθεί κατά την διάρκεια των διαπραγματεύσεων.

Πρέπει οι συζητήσεις να είναι βάση της αρχής των Διεθνών Συμβάσεων και των συμφωνιών που διέπουν την περιοχή και βεβαίως υπάρχουν θέματα για την υφαλοκρηπίδα τα οποία θα μπορούσαν να συζητηθούν. Δεν μπορεί να απορρίψουμε εμείς τον διάλογο.

Και την συζήτηση με τα Σκόπια για την Βαλκανική, για την δεχόμεσαν ως FYROM, με το όνομα που διεθνώς έχει στον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών, διότι αυτό είναι το επίσημο όνομα που αναγνωρίζεται απ' όλες τις χώρες.

Π. ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Κύριε Παπουτσάνη στο ίδιο θέμα απευθύνετε την ερώτησή σας στον κ. Σημίτη.

Γ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ: Μια και φτάσαμε από τα Ιμια στα Σκόπια κ. Πρόεδρε, θα ήθελα να σας ρωτήσω για τον υπουργό των Εξωτερικών, τον κ. Πάγκαλο. Ο κ. Πάγκαλος όταν δεν βρισκόταν στο Υπουργείο Εξωτερικών είχε μια συγκεκριμένη άποψη για τα Σκόπια, για την ονομασία τους και δεν απαιτώμαι, είχε ταχθεί υπέρ της σύνθετης ονομασίας.

Θα ήθελα να σας ρωτήσω την θέση σας και θα θυμηθώ τον αείμνηστο Ανδρέα Παπανδρέου, ο οποίος επέκρινε τον τότε πρωθυπουργό λέγοντας, ότι ο κ. Μητσοτάκης δεν υπερασπίζεται σωστά την υπόθεση των Σκοπιών, αφού είναι μια υπόθεση την οποία ο ίδιος δεν πιστεύει.

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Πρώτα απ' όλα θα ήθελα να κάνω ένα σχόλιο σε κάτι που είπε ο κ. Εβερτ πριν. Είπε, ότι χάσαμε ελληνικό έδαφος, τι θα πει αυτό; Δηλαδή αναγνωρίζει την θέση της Τουρκίας ότι τα Ιμια δεν είναι ελληνικά και ότι είναι τουρκικά, πώς χάσαμε ελληνικό έδαφος. Δεν χάσαμε κανένα ελληνικό έδαφος κι αυτό παρακαλώ να το λέει με έμφαση, τα Ιμια είναι ελληνικό

έδαφος.

Όπως επίσης και για το θέμα του διαλόγου, εδώ υπάρχει μια παλιά συνέντευξη του όπου ερωτάται: Εσείς ποιους όρους θα θέτατε σε έναν ελληνοτουρκικό διάλογο αν τον κάνατε εσείς; Και απαντάει ο κ.Εβερτ: Πρώτον, καταγραφή των προβλημάτων και καταγραφή ακόμα εκείνων των προβλημάτων τα οποία είναι δυσάρεστα και δεν τα συζητούμε.

Δηλαδή θα κάνουμε έναν κατάλογο, όπου οι Τούρκοι θα θέσουν και όλα τα θέματα που αφορούν τα κυριαρχικά δικαιώματα της Ελλάδος, θα θέσουν τα θέματα εκείνα τα οποία αφορούν το καθεστώς των Νησιών κι εμείς θα το δεχτούμε και θα αρχίσουμε να συζητάμε. Αυτή είναι η τουρκική θέση και είναι σκέτη καταστροφή θα έλεγα.

Τώρα, όσον αφορά το ερώτημα με τα Σκόπια, η απάντηση είναι, ότι εμείς εξακολουθούμε να έχουμε την θέση όπως την διατυπώσαμε κατά την ενδιάμεση συμφωνία. Υπάρχει η διαπραγμάτευση η οποία γίνεται αυτή τη στιγμή στην Νέα Υόρκη παρουσία του κ.Βανς από τους εκπροσώπους της Ελλάδας και των Σκοπίων. Και η Ελλάδα υπερασπίζεται την θέση εκείνη η οποία είναι γνωστή, ότι δεν πρέπει να χρησιμοποιηθεί η λέξη "Μακεδονία" στο όνομα του κράτους αυτού.

Θ.ΡΟΥΣΣΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε ποιά θεωρείτε ότι είναι η μεγαλύτερη αδυναμία του κ.Εβερτ αν γίνει Πρωθυπουργός;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Η αδυναμία του κ.Εβερτ δεν με ενδιαφέρει. Εμένα με ενδιαφέρει η αδυναμία της Ν.Δ. Η αδυναμία της Ν.Δ. είναι ότι πρώτα απ' όλα δεν έχει ξεκάθαρο οικονομικό και κοινωνικό πρόγραμμα. Το είδαμε την άλλη φορά το '90, όταν άλλαξε τρεις υπουργούς.

Πρώτα ήταν ο κ.Σουφλιάς υπουργός Εθνικής Οικονομίας, μετά ήταν ο κ.Χριστοδούλου υπουργός Εθνικής Οικονομίας και μετά ήρθε ο κ.Μάνος. Αλλάξαν τρεις φορές τα επιτελεία και όταν ήρθε ο κ.Μάνος για να διορθώσει τα πράγματα τα οποία είχαν γίνει πριν, επέβαλλε έναν φόρο, αύξησε τον φόρο ο οποίος πληρώνεται με την βενζίνη για τα υγρά καύσιμα κατά 50 δραχμές και ο πληθωρισμός πήγε στα ύψη.

Ενα, είναι ότι δεν υπάρχει κάτι το ξεκάθαρο και αυτό φαίνεται και από τις πολλές υποσχέσεις τις οποίες έχει δώσει η Ν.Δ. τώρα για να κερδίσει τις εκλογές. Ο κ.Εβερτ έχει υποσχεθεί ότι θα μοιράσει 1,5 τρισεκατομμύριο δραχμές περίπου, 900 δισεκατομμύρια τα πρώτα μέτρα και περίπου 600 δισεκατομμύρια τα δεύτερα μέτρα.

Πού θα βρει αυτά τα λεφτά, όταν τον ακούσατε στην αρχή αυτής της συζήτησης που μας είπε ότι ο ελληνικός λαός πεινάει, ότι βρισκόμαστε σε φρικτά χάλια. Εάν βρισκόμαστε σε φρικτά χάλια δεν υπάρχουν τα λεφτά αυτά. Μια λέμε έτσι, μια λέμε αλλιώς, για να δημιουργήσουμε εντυπώσεις.

Νομίζω ότι η Ελλάδα θα πάει σε λάθος κατεύθυνση, θα πάει στην κατεύθυνση του παρελθόντος. Δηλαδή η ανάπτυξη θα σταματήσει, θα είναι μία εξέλιξη όπου στην πραγματικότητα θα βρισκόμαστε συνεχώς σε ένα τέλμα, το οποίο θα προκαλείται από αντικρουόμενες πολιτικές και αντικρουόμενα μέτρα, όπως π.χ. η πρόταση του κ.Εβερτ να μειώσουμε το κράτος στο 32% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Σημαίνει διάλυση του κράτους αυτό.

Γ.ΡΟΥΣΣΟΠΟΥΛΟΣ: Στο ίδιο θέμα και δεν μπορεί να είναι πολύ διαφορετικό το ερώτημα. Κύριε Πρόεδρε, ποιά θεωρείτε ότι μπορεί να είναι η μεγαλύτερη αδυναμία του κ.Σημίτη εάν επανεκλεγεί Πρωθυπουργός;

Μ.ΕΒΕΡΤ: Κάθε πολιτικός έχει το παρελθόν του και κρίνεται από το παρελθόν του και από τις ενέργειές του. Ο κ.Σημίτης έχει κριθεί σε δύο περιόδους. Η πρώτη ήταν ως υπουργός Εθνικής Οικονομίας. Υποτίμησε το νόμισμα, πάγωσε τους μισθούς και τα ημερομίσθια, έβαλε δυσβάσταχτους φόρους. Το 1986 έχασαν οι εργαζόμενοι 10% του πραγματικού τους εισοδήματος. Το 1987 έχασαν 7%. Αυτή είναι η πρώτη εμπειρία.

Η δεύτερη εμπειρία. Απομακρύνθηκε ναι ή όχι πέρσι στην Εκθεση της Θεσσαλονίκης στην πραγματικότητα από τον Παπανδρέου, διότι είχε την μικρότερη απορροφητικότητα και διότι απέτυχε στην πολιτική του στο θέμα της αποκρατικοποίησης; Αυτοί είναι το παρελθόν.

Αυτό το παρελθόν δεν μπορεί να έρχεται να κάνει κριτική. Αυτό το οποίο θα ήθελα να πω, είναι ότι εμείς πιστεύουμε ότι πρέπει ναι, να υπάρχει μία ταχύρρυθμη οικονομική ανάπτυξη, με ρυθμούς πάνω από το 5%. Αυτά τα οποία έχουμε πει ότι θα κάνουμε, τα έχουμε εγγυηθεί και θα τα κάνουμε.

Είναι τελείως ψευδείς αυτοί οι αριθμοί οι οποίοι αναφέρθηκαν απόψε. Κάθε βδομάδα μέσα στον πανικό το ΠΑΣΟΚ ανεβάζει κατά 100 και 200 δισεκατομμύρια δραχμές το κόστος των όσων έχουμε εξαγγείλει. Και θα ήθελα να παρατηρήσω, κύριε Σημίτη, απεχώρησε ο ελληνικός στρατός από το νησί. Μπορείτε αύριο να τον πάτε στα Ιμια Ξανά;

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Ως διαδικασία κ.Εβερτ είναι αδύνατο να σας απαντήσει ο κ.Σημίτης. Ελπίζω σε μια επαναφορά της δημοσιογραφικής ερώτησης ο

κ.Σημίτης να κρατήσει το ερώτημα εάν θέλει να απαντήσει, αλλά μέσα στο χρόνο του, δεν υπάρχει ευθύς διάλογος. Κύριε Τσίμα είναι η δική σας σειρά και ρωτάτε τον κ.Εβερτ.

Π.ΤΣΙΜΑΣ: Κύριε Εβερτ σας ρωτούν συνήθως κι εσάς και τον κ.Σημίτη τι θα κάνετε άμα χάσετε. Εγώ θα σας κάνω το ανάποδο ερώτημα. Τι θα συμβεί όταν κερδίσετε. Οι δημοσκοπήσεις λένε, πέντε μεγάλες δημοσκοπήσεις που έχουμε στη διάθεσή μας μέχρι αυτή τη στιγμή, ότι όποιο κόμμα και αν κερδίσει θα κερδίσει με μικρή διαφορά, με χαμηλό ποσοστό και δεν μπορεί να ελπίζει σε Κ.Ο. πολύ μεγαλύτερη των 158, 160 βουλευτών.

Δεν είστε υποχρεωμένος να δεχτείτε αυτή την υπόθεση. Αλλά ούτως ή άλλως, έχετε πει και εσείς όπως έχει πει και ο κ.Σημίτης, ότι η Ελλάδα είναι σε μια δύσκολη κατάσταση, χρειάζεται ισχυρή κυβέρνηση, σταθερή κυβέρνηση, ενιαία, με ενιαία άποψη χωρίς διαφορές, χωρίς τα φαινόμενα που στο παρελθόν έχουμε ζήσει και το '90-'93 και το '93-'96.

Και σας ρωτώ, είναι γνωστό ότι ένα κορυφαίο στέλεχος του κόμματός σας ο πρώην Πρωθυπουργός, διαφωνεί μαζί σας και δηλώνει ότι δεν ρωτήθηκε σε πολλά σημεία του προεκλογικού προγράμματος. Δεν ρωτήθηκε και διαφωνεί με τους συνδυασμούς του κόμματός.

Δεν ρωτήθηκε και διαφωνεί με την σύνθεση της μετεκλογικής κυβέρνησης που έχετε αφήσει να εννοηθεί ότι έχετε σκοπό να κάνετε. Διαφωνεί και με την εκτίμηση που μόλις διατυπώσατε για την προηγούμενη θητεία του κ.Σημίτη στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. Έχει επανειλημμένα πει ότι το κακό ΠΑΣΟΚ ήταν που εμπόδισε το σταθεροποιητικό πρόγραμμα Σημίτη, αλλιώς θα είχε πάει καλά.

Σας ρωτώ, πώς θα εξασφαλίσετε ενιαία, σταθερή, ισχυρή κυβέρνηση, όταν μια σημαντική μερίδα της Κ.Ο. του κόμματός σας, της κυβερνώσας δηλαδή Κ.Ο. θα έχει διαφορετικές απόψεις και πώς θα επιβληθείτε σε στελέχη με ριζικά διαφορετικές απόψεις από τις δικές σας και με πολύ υψηλότερη δημοτικότητα από εσάς - μέσα στην παράταξη - σύμφωνα με τις δημοσκοπήσεις;

Μ.ΕΒΕΡΤ: Ο ελληνικός λαός θα μας ψηφίσει για ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα που έχουμε καταρτίσει. Και αυτό το πρόγραμμα απαρεγκλίτως θα το εφαρμόσω και εγώ και όλοι οι συνεργάτες μου. Δεν νομιμοποιείται την επομένη των εκλογών κανένας υπουργός, κανένα στέλεχος, ούτε ο ίδιος ο Πρωθυπουργός, να κάνει ένα βήμα πέρα από το πρόγραμμα.

Το πρόγραμμα αυτό το έχουμε συμφωνήσει όλοι μαζί και

τραβούμε πάνω σ' αυτή την κατεύθυνση του προγράμματος. Αλλά το πρόβλημα δεν είναι τι θα γίνει με την Ν.Δ. Εγώ θα απευθυνθώ στον ευρύτερο πολιτικό χώρο. Θα καλούσα τον κ.Σημίτη όπως είπα, να χαράξουμε μία ενιαία εθνική και εξωτερική πολιτική.

Και οι προγραμματικές δηλώσεις δύο σελίδων, θα έπρεπε να ήταν γραμμένες με μία πένα, ούτε μπλε, ούτε πράσινη, ούτε κόκκινη, αλλά με την ελληνική πένα. Την πένα εκείνη που θα μιλούσε προς το εξωτερικό και θα έλεγε όλοι οι Έλληνες είναι ενωμένοι και αποφασισμένοι.

Και θα πήγαινα μαζί με τον κ.Σημίτη και θα πάω τελικά πιστεύω με τον κ.Σημίτη είτε έτσι, είτε αλλιώς στην Κύπρο μαζί, για να δείξουμε στους Κυπρίους ότι είμαστε ενωμένοι. Και πιστεύω ακράδαντα στην αναγκαιότητα για να μπορέσει να πάει μπροστά ο τόπος, μιας ενιαίας εθνικής εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής και ενός μονίμου υφυπουργού Εξωτερικών.

Και από εκεί και πέρα, θα τραβήξουμε ένα αναπτυξιακό πρόγραμμα με ρυθμούς 4 ή 5%, διότι το πρόγραμμα συγκλίσεως του ΠΑΣΟΚ οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στο τέλος του αιώνα στην αύξηση της ανεργίας στο 15%. Χρειάζονται επενδύσεις απ' τον ιδιωτικό τομέα, χρειάζονται επενδύσεις από τον δημόσιο τομέα και έχει η Ν.Δ. και το στελεχιακό δυναμικό και τα πρόσωπα για να εφαρμόσει αυτή την πολιτική.

Π.ΤΣΙΜΑΣ: Ακριβώς την ίδια ερώτηση. Αυτό που λέει ο κ.Εβερτ είναι πολύ ωραίο να το ακούς, αλλά αυτό που έχουμε ζήσει τα τελευταία έξι χρόνια και επί Ν.Δ. και επί ΠΑΣΟΚ, είναι ότι όχι απλώς τα δύο κόμματα δεν καταφέρνουν να συμφωνήσουν και να συγκλίνουν, αλλά στο εσωτερικό των κομμάτων που κυβερνούν οι διαφωνίες είναι τέτοιες, ώστε να παραλύουν την κυβερνητική δράση.

Είστε 8 μήνες Πρωθυπουργός, εκλεγήκατε από την Κ.Ο. και από το Συνέδριό του ΠΑΣΟΚ και όμως δεν κατορθώσατε σε μια ευρεία πλειοψηφία, να φτιάξετε μία ομογενή κυβέρνηση. Μοιράσατε υπουργεία και υφυπουργεία σύμφωνα με τις ποσοτώσεις επιρροής των διαφόρων τάσεων, δημιουργήθηκαν αγκιλώσεις, αλληλοεξουδετερώσεις, είχαμε φαινόμενα υπουργών συναρμοδίων που δεν έλεγαν καλημέρα ο ένας στον άλλον.

Και αναρωτιέμαι, εάν αυτό δεν καταφέρατε να το πετύχετε σε μια άνετη πλειοψηφία 170 βουλευτών, πώς θα καταφέρατε να το πετύχετε σε μια μικρότερη ασφαλώς Κ.Ο. που θα έχετε μετά τις εκλογές αν κερδίσετε των 158 ή των 160, που θα είστε και εσείς πολύ πιο δέσμιος εκβιασμών, μικρών ομάδων μέσα στην κοινοβουλευτική στελέχωση του ΠΑΣΟΚ.

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Αυτή η εικόνα της αλληλοσπαρασσόμενης κυβέρνησης, είναι μία εικόνα με πολύ υπερβολή. Η κυβέρνηση αυτή προσπάθησε να ακολουθήσει ένα διαφορετικό τρόπο λειτουργίας. Πρώτα απ’ όλα γι’ αυτό συνέρχεται τακτικά το Υπουργικό Συμβούλιο, γι’ αυτό συνέρχεται τακτικά η Κυβερνητική Επιτροπή και γι’ αυτό και στην Κυβερνητική Επιτροπή και στο Υπουργικό Συμβούλιο γίνεται μία ανοιχτή συζήτηση όπου ο καθένας υποστηρίζει τη γνώμη του.

Και προέρχεται μία σύνθεση. Αυτό το φαινόμενο είναι ένα φαινόμενο στο οποίο δεν έχει συνηθίσει η ελληνική κοινωνία. Η ελληνική κοινωνία έχει περισσότερο συνηθίσει, λόχους οι οποίοι ακολουθούν τον επικεφαλής και οι οποίοι δεν τολμούν να αμφισβητήσουν.

Εκείνο το οποίο θέλουμε είναι η συνοχή αυτής της κυβέρνησης να προκύπτει μέσα από τη συζήτηση, το διάλογο, την πράξη, το έργο αυτής της κυβέρνησης. Και είναι αλήθεια ότι μετά την αποχώρηση του Ανδρέα Παπανδρέου, το ΠΑΣΟΚ βρέθηκε μπροστά σε μία τελείως καινούρια κατάσταση και χρειάστηκε να προσαρμοστεί σ’ αυτό. Προσαρμόστηκε όμως με πολύ μεγάλη επιτυχία. Η Κ.Ο. εξέλεξε Πρωθυπουργό, το Συνέδριο εξέλεξε Πρόεδρο, με διαδικασίες οι οποίες πιστεύω ήταν πρωτόγνωρες σ’ αυτή την χώρα και ήταν εξαιρετικά δημοκρατικές, εξαιρετικά ανοιχτές και γι’ αυτό υπήρξε αναγνώριση από ολόκληρο το φάσμα του πολιτικού κόσμου.

Το ΠΑΣΟΚ έχει συνοχή, το ΠΑΣΟΚ έχει ενότητα και μπορεί να κυβερνήσει με οποιαδήποτε πλειοψηφία, αλλά η πλειοψηφία του θα είναι πολύ μεγαλύτερη από εκείνη την οποία αναφέρετε κ.Τσίμα.

Και όσον αφορά την γενικότερη πολιτική - επειδή αναφέρθηκε ο κ.Εβερτ σ’ αυτό το θέμα - θέλω να παρατηρήσω το εξής: Ο κ.Εβερτ πήγε με ελικόπτερο πάνω από τα Ιμια με τις κάμερες. Πέταξε πάνω από ελληνικό έδαφος, δεν πέταξε πάνω από τουρκικό έδαφος.

Γ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ: Ερωτώ τον κ.Πρωθυπουργό σαν συνέχεια των ερωτήσεων του φίλου Π.Τσίμα, αλλά από την απαισιόδοξη άποψη, αν μου επιτρέπετε κ.Σημίτη.

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Εμείς είμαστε αισιόδοξοι.

Γ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ: Δεν πειράζει. Την αισιόδοξία την εξαντλήσατε στον κ.Τσίμα. Ας πάρω εγώ το ρόλο του κακού, επιτρέψτε μου. Εκλεγήκατε Πρωθυπουργός και αμέσως μετά ταχθήκατε υπέρ των καθαρών λύσεων και εκλεγήκατε Πρόεδρος στο Συνέδριο του κόμματος.

Στη συνέχεια ζητήσατε τα "λυμένα χέρια" και πήγατε σε

εκλογές. Σας ρώτησα στη Θεσσαλονίκη τι θα κάνετε αν χάσετε τις εκλογές και επικαλεστήκατε τις καταστατικές διατάξεις, αλλά είπατε και ότι αναλαμβάνετε τις ευθύνες σας. Θα ήθελα να ρωτήσω τι θα πράξετε κ. Πρόεδρε στην περίπτωση αυτή;

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Το Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ με εξέλεξε Πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ για τρία χρόνια. Όπως και σε άλλες φορές, θα αναλάβω πάντα τις ευθύνες τις οποίες πρέπει να αναλάβω. Κι αυτό θα πράξω και μετά τις εκλογές.

Γ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ: Δεν μπορώ να έχω την άλλη ερώτηση του αυτού νομίσματος κ. Πρόεδρε. Ο κ. Μητσοτάκης σας "έσφαξε" λίγο με το βαμβάκι. Δεν είπε τι πρέπει να κάνετε. Είπε, όμως, τι έκανε εκείνος. Και θύμισε και το '85 αν δεν απατώμαι, θύμισε βεβαίως και την τελευταία εκλογική αναμέτρηση, όπου παραιτήθηκε από την αρχηγία του κόμματος.

Θέλω να σας ρωτήσω ευθέως κ. Εβερτ. Τι θα κάνετε; Θα παραιτηθείτε; Θα παραμείνετε ή θα θέσετε εαυτόν στη διάθεση του εκλεκτορικού σώματος της ΝΔ;

Μ. ΕΒΕΡΤ: Ξέρετε ποιά είναι η διαφορά μας;

Γ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ: Του κ. Μητσοτάκη και υμών;

Μ. ΕΒΕΡΤ: Οχι. Με τον κ. Σημίτη. Εγώ δεν έχω αμφιβολίες μέσα μου. Έχω αυτοπεποίθηση. Και θα σας πω ότι όταν ο Πύρρος Δήμας σηκώνει τα βάρη και πάει για να πάρει χρυσό μετάλλιο δεν σκέφτεται τι θα γίνει αν θα χάσει, πάει για να κερδίσει. Το ίδιο ο Ιακώβου όταν φτιάχνει την ομάδα του και πάει στους Ολυμπιακούς Αγώνες δεν σκέφτεται πώς θα έρθει δεύτερος ή τρίτος. Πάει για να κερδίσει και σηκώνει τα βάρη.

Εμείς αυτή τη στιγμή θα σηκώσουμε το βάρος της ευθύνης. Και θα κερδίσουμε τις εκλογές. Αυτή είναι η απάντηση. Αλλά να γυρίσω πίσω. Είπε ο κ. Σημίτης ότι παλιά ήταν λόχοι τα υπουργικά συμβούλια. Και τον ρωτώ: αυτός τι βαθμό είχε μέσα στο λόχο του υπουργικού συμβουλίου του ΠΑΣΟΚ;

Δεύτερον: πέταξα λέει με ελικόπτερο πάνω από τα Ιμια. Εκείνος πέταξε πάνω από τα Ιμια με ελικόπτερο; Και το πρόβλημα είναι - που έθεσα ευθέως και δεν πήρα απάντηση - μπορεί ο ελληνικός στρατός αυτή τη στιγμή να πάει στα Ιμια και να εγκατασταθεί ή ευρίσκεται αυτή η υπόθεση σε μια γκριζα περιοχή, όπως λένε οι Τούρκοι;

Π. ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Κύριε Πρόεδρε αν μου επιτρέπετε, έχουμε πει ότι δεν μπορείτε να θέτετε ερωτήσεις αλλιώς αλλάζει εντελώς η φύση της συζήτησης. Συγγνώμη.

Μ. ΕΒΕΡΤ: Να μου κρατήσετε το χρόνο που με διακόψατε.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Μα δεν είναι θέμα χρόνου. Είναι θέμα ουσίας.

Μ.ΕΒΕΡΤ: Και αυτό πλέον ισχύει για 100 βραχονησίδες που διεκδικούν οι Τούρκοι. Είναι ελληνικές οι βραχονησίδες. Αλλά τι ζητάνε οι Τούρκοι;

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Κύριε Πρόεδρε συγνώμη, γιατί είναι θέμα αρχής και ουσίας και εσείς θέτετε κανόνες οι πολιτικοί και τώρα διδάσκετε όλους μας να τους τηρούμε. Την κοινωνία και όλους μας, να τηρούμε κάποιους κανόνες που θέσατε.

Εάν εσείς ρωτάτε ευθέως τον κ.Σημίτη αλλάζει η φύση. Πρέπει να απαντά σε σας. Η δομή αυτής της συζήτησης είναι ότι οι δημοσιογράφοι θέτουν τα ερωτήματα και απαντάτε εσείς. Όλη αυτή σας η απάντηση σε ένα ερώτημα, είναι ερωτήματα προς τον κ.Σημίτη, που ξέρετε ότι από τη φύση της συζήτησης δεν μπορούν να απαντηθούν.

Αρα, δεν διευκολύνετε τη συμφωνία που έχετε κάνει ανάμεσά σας, αλλά κυρίως δεν διευκολύνετε την ουσία του διαλόγου. Διότι ξέρετε ότι δεν μπορεί να συμβεί. Αρα, τι θα κάνει ο κ.Σημίτης όταν ξέρει ότι δεν μπορεί να απαντήσει; Αν αρχίσει να θέτει και σε σας ερωτήματα που εσείς δεν μπορείτε να απαντήσετε, θα γίνει ένας διάλογος όπου προφανώς δεν μπορεί να γίνει. Αρα θα αυτοκαταργηθούμε όλοι.

Εσείς ως πολιτικοί πρέπει να δώσετε απαντήσεις στους δημοσιογράφους κι εμείς ως δημοσιογράφοι πρέπει να ρωτάμε για λογαριασμό της κοινής γνώμης. Θα σας παρακαλούσα κ.Πρόεδρε εσείς ο ίδιος να προστατεύσετε όλους μας και τους κανόνες και θα παρακαλούσα να μην υπάρχει ερώτηση προς τον κ.Σημίτη. Απάντηση στους συναδέλφους και στα θέματα που ερωτούνται όλοι.

Συγνώμη κ.Πρόεδρε, δεν ήθελα να σας κλέψω χρόνο, αλλά με φέρνετε σε δύσκολη θέση σε σχέση με κανόνες που εσείς συμφωνήσατε.

Μ.ΕΒΕΡΤ: Πρέπει να απαντήσω όμως.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Επιβάλλεται να απαντήσετε αλλά θέλω να το σεβαστείτε αυτό που σας ζήτησα.

Μ.ΕΒΕΡΤ: Έχω μάθει στη ζωή μου να κοιτάζω τους ανθρώπους κατάματα και να τους θέτω απευθείας τα ερωτήματα. Και πράγματι είναι δύσκολη η μορφή του διαλόγου που έχει επιλεγεί.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Ναι, αλλά έχετε συμφωνήσει.

Μ.ΕΒΕΡΤ: Συνεπώς έχω συμφωνήσει και δεν θα ξαναθέσω άμεσο ερώτημα. Θα θέτω έμμεσο ερώτημα πλέον και διά του μπιλιάρδου θα παίρνω απαντήσεις.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Συγνώμη. Αυτό σημαίνει ότι υποβαθμίζετε τους συναδέλφους,

ότι δεν μπορούν να ρωτήσουν αυτά που πρέπει να ρωτήσουν. Με συγχωρείτε πάρα πολύ κ. Πρόεδρε. Δεν είναι έτσι.

Μ.ΕΒΕΡΤ: Καλώς. Πάμε παρακάτω.

Θ.ΡΟΥΣΣΟΠΟΥΛΟΣ: Θα αλλάξω και πάλι θέμα. Κύριε Πρόεδρε γνωρίζετε τις επικρίσεις που έχετε δεχτεί για τον τρόπο με τον οποίο χειρίζεστε την ελληνική γλώσσα. Το νιώθετε ότι είναι έτσι; Αισθάνεστε ότι σας λείπει κάποια παιδεία;

Μ.ΕΒΕΡΤ: Απ' όλη την πολιτική μου σταδιοδρομία τον τελευταίο καιρό είχε αναδειχθεί ότι γνωρίζω λίγο την ελληνική γλώσσα. Εγώ δεν θα πω αν τη γνωρίζω πολύ ή λίγο. Θα σας πω τόσες φορές που έχουμε συναντηθεί στην τηλεόραση, με όλους σας, σήμερα που κάνουμε συζητήσεις, σε όλες τις διαδικασίες που έχουμε ακολουθήσει μέχρι σήμερα έχετε διαπιστώσει μειονεκτήματα στη γλώσσα που χρησιμοποιώ;

Τον πολιτικό πρέπει να τον κρίνετε από την αποφασιστικότητά του, από τη δυναμικότητά του, από τον τρόπο που μπορεί να δει μπροστά του και από το πόσο κατάλληλα μορφωμένος είναι στα αντικείμενα τα οποία πρόκειται να διαχειριστεί. Κρίνετε και βαθμολογείτε εσείς ο ίδιος, ο οποίος με ξέρετε και πολύ καλά.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Κύριε Ρουσσόπουλε την ερώτησή σας στον κ. Σημίτη.

Θ.ΡΟΥΣΣΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε έχει ειπωθεί, το είπε και ο κ. Εβερτ σε μια συνέντευξη στο Ζάππειο, ότι έχετε μια δυσκολία επικοινωνίας με το μέσο Έλληνα. Κατεβάζετε τα γυαλιά, είπε, σαν καθηγητής και είστε απόμακρος; Το νιώθετε ότι είναι έτσι;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Ως μέλος του Εκτελεστικού Γραφείου του ΠΑΣΟΚ και ως στέλεχος του ΠΑΣΟΚ, έχω γυρίσει όλη την Ελλάδα. Έχω επισκεφθεί χωριά, από τη Γάβδο μέχρι την Ορεστιάδα και από το Πωγώνι μέχρι τη Δωδεκάνησο και είχα πάντα μια πάρα πολύ καλή επικοινωνία.

Εκείνο το οποίο υποστηρίζουν μερικοί είναι ότι ο κόσμος θέλει να ακούει συνθήματα, ο κόσμος θέλει να ακούει σύντομες προεκλογικές ομιλίες, με υποσχέσεις, όπου τα προβλήματα υποβαθμίζονται. Δεν θέλει αναλύσεις, δεν θέλει σκέψη, δεν θέλει επιχειρήματα.

Εγώ έχω διαπιστώσει ότι πάντα η ομιλία η οποία περιέχει επιχειρήματα, πάντα η ομιλία η οποία παρουσιάζει ένα πρόβλημα και δείχνει ποιές είναι οι λύσεις, είναι μια ομιλία η οποία γίνεται αποδεκτή. Δεν αισθάνομαι καμία απόσταση από το μέσο Έλληνα και δεν πιστεύω ότι όλοι αυτοί οι οποίοι με συνάντησαν, αισθάνθηκαν απόσταση από

μένα.

Γιατί αν αισθάνονταν απόσταση, πώς τότε στο ΠΑΣΟΚ το οποίο είναι ένα κόμμα εργαζομένων, αγροτών, μικρομεσαίων, ένα κόμμα ανθρώπων του μόχθου, με ψήφισαν ως Πρόεδρο; Με ψήφισαν ως Πρόεδρο για καθηγητή;

Με ψήφισαν ως Πρόεδρο γιατί είδαν ότι ο τρόπος με τον οποίο χειρίζομαι εγώ με τους συνεργάτες μου, χειρίζεται το ρεύμα σκέψης το οποίο εκπροσωπούμε, τα προβλήματα, είναι ένας τρόπος ο οποίος είναι κατανοητός και δείχνει λύσεις στα προβλήματά τους.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Και σε σας κ.Τσίμα το τέλος του τρίτου γύρου. Ρωτάτε τον κ.Σημίτη.

Π.ΤΣΙΜΑΣ: Κύριε Ευθυμίου όλοι όσοι ήρθαμε εδώ, εννοώ εγώ και οι συνάδελφοί μου, για να θέσουμε ερωτήσεις στους δύο αρχηγούς, στους δύο Προέδρους, δεν είχαμε αυταπάτη. Ξέραμε ότι σ’ αυτή την καινούργια, την πρωτόγνωρη διαδικασία οι κανόνες είναι δύσκολοι, οι κανόνες που εφαρμόστηκαν δεν είναι οι καλύτεροι, αν τους έκανα εγώ θα τους έκανα διαφορετικά. Δεχτήκαμε όμως να έρθουμε εδώ για να βοηθήσουμε όσο μπορούμε αυτή την πρωτόγνωρη διαδικασία.

Δεν είχαμε επίσης την αυταπάτη ότι ο ελληνικός λαός θα ακούσει απόψε καινούργια πράγματα που δεν έχει ξανακούσει ποτέ, αλλά είχαμε τη βεβαιότητα ότι θα του δώσουμε την ευκαιρία με τις ερωτήσεις μας να κρίνει και να συγκρίνει τους δύο ανθρώπους που διεκδικούν να γίνουν Πρωθυπουργοί της χώρας για την επόμενη τετραετία.

Ξέραμε επίσης ότι μερικές φορές στις ερωτήσεις μας δεν θα παίρνουμε ευθείες απαντήσεις.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Κύριε Τσίμα και εσείς αυτή τη στιγμή με δυσκολεύετε και σπάτε τη διαδικασία. Κάνετε σχόλια, κάνετε κρίσεις, δεν κάνετε ερωτήσεις.

Π.ΤΣΙΜΑΣ: Εκμεταλλεύομαι το χρόνο που έχω φυλάξει με λιγότερες ερωτήσεις. Ευελπιστώντας ότι θα έχουμε και επόμενους γύρους θυσιάζω και πάλι μια ερώτησή μου, γιατί δεν θέλω να φανεί ότι επιτρέπουμε υπεκφυγή. Στο ερώτημα του κ.Παπουτσάνη, το άχαρο ερώτημα θα ήθελα να επιστρέψω, γιατί έχω την εντύπωση ότι και οι δύο απήντησαν με υπεκφυγή.

Και ρωτάω τον κ.Σημίτη. Κύριε Σημίτη, τον Ιούνιο, μπροστά σε 5.000 συνέδρους του ΠΑΣΟΚ, πριν από την εκλογή, είπατε καθαρά "Αν δεν με εκλέξετε Πρόεδρο θα παραιτηθώ από Πρωθυπουργός". Τώρα μπροστά σε 7 εκατομμύρια ψηφοφόρων γιατί δεν λέτε το ίδιο; Οτι αν δεν με εκλέξετε

Πρωθυπουργό δεν μπορώ να μείνω Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ;

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Είναι αυτονόητο κ.Τσίμα ότι εφ’ όσον έχω εκλεγεί Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ, εφ’ όσον έχω αναλάβει ευθύνες στο Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ, η οποία απόφασή μου, θα πρέπει να είναι απόφαση, η οποία θα συζητηθεί με τα όργανα του κινήματος.

Εγώ δεν έχω κανένα δισταγμό να αναλάβω τις ευθύνες μου, όπως πρέπει. Αλλά δεν μπορώ να παίρνω και μόνος αποφάσεις. Διότι δεν είμαι Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ γιατί έτσι το θέλω, είναι ο ρόλος τον οποίο θέλω να παίξω. Είμαι Πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ γιατί εκφράζω το κίνημα, γιατί υπάρχουν όργανα με τα οποία συνεργάζομαι, γιατί υπάρχουν κατευθύνσεις τις οποίες πρέπει να πραγματοποιήσω. Η απόφασή μου θα είναι πάντα μια απόφαση η οποία θα προέλθει μετά από συζήτηση με τους συνεργάτες μου, με τους συντρόφους μου, με τα όργανα του κινήματος.

Και σ’ αυτή τη διαδικασία εγώ θα αναλάβω τις ευθύνες μου.

Π. ΤΣΙΜΑΣ: Κύριε Εβερτ, διάβασα πρόσφατα ξανά μια συνέντευξή σας, 1993 στο “ΒΗΜΑ” στο συνάδελφο τον κ. Νίκο Χασαπόπουλο λέτε ευθέως - το λέω συνοπτικά, για να μην πω όλη την διατύπωση - “αρχηγός που χάνει εκλογές είναι υποχρεωμένος να παραιτείται”. Και αναρωτιέμαι, γιατί δεν το ξαναλέτε τώρα πριν απ’ αυτές τις εκλογές, γιατί επειδή τώρα είστε εσείς αρχηγός, τότε ήταν κάποιος άλλος;

Μ. ΕΒΕΡΤ: Οχι, γιατί δεν χάνω. Και σου επαναλαμβάνω ...

Π. ΤΣΙΜΑΣ: Τότε προβλέπατε ότι θα χάσετε εκ των προτέρων;

Μ. ΕΒΕΡΤ: Σας επαναλαμβάνω, ότι υποθετικές ερωτήσεις δεν απαντούν οι πολιτικοί και δεν απαντάει και κανένας.

Π. ΤΣΙΜΑΣ: Απαντήσατε τότε.

Μ. ΕΒΕΡΤ: Είναι πρωτόγνωρο, να έρχεσαι να λες σε κάποιον πολιτικό, τι θα κάνεις εάν χάσεις τις εκλογές την ώρα του προεκλογικού αγώνα. Και απορώ ειλικρινά και εκτιμώ τον κ. Σημίτη, ανεξάρτητα αν συμφωνώ ή όχι με τη θέση που παίρνει, διότι έρχεται και λέει το τι θα κάνει. Αλλά είναι πρωτόγνωρη αυτή η ερώτηση. Την έχετε ακούσει πουθενά σε κανένα μέρος του κόσμου την ώρα της προεκλογικής περιόδου να έρχονται να σας λένε, εάν χάσετε τις εκλογές; Μα δεν θα τις χάσω είναι η απάντηση.

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Θα τις χάσει όμως.

Μ. ΕΒΕΡΤ: Θα σας πω κάτι. Ξέρετε τι απασχολεί τον ελληνικό λαό και τα ακόμα δεν έχουμε φτάσει εκεί. Πώς θα αντιμετωπίσουμε τα προβλήματά του. Αυτό είναι εκείνο το οποίο περιμένει, σήμερα μας ακούνε 10 εκατομμύρια Έλληνες, τα 6-7 εκατομμύρια αντιλαμβάνονται, ο ενεργός πληθυσμός ρωτάει, ποιά είναι τα μέτρα που θα παρθούνε, τι θα γίνει με τον αγρότη, τι θα γίνει με τον εργάτη, τι θα γίνει με το συνταξιούχο.

Πιστεύετε ότι όλη η ζωή του τόπου απασχολείται με το αν θα παραιτηθεί ή δεν θα παραιτηθεί ο κ.Σημίτης ή ο κ.Εβερτ; Αυτά είναι τα ενδιαφέροντα του κόσμου; Σήμερα πρέπει να τους δώσουμε εδώ μια απάντηση, τι θα κάνουμε και αν έχουμε τις δυνατότητες να λύσουμε τα προβλήματα του ελληνικού λαού. Υποφέρει ο ελληνικός λαός και πρέπει να δώσουμε άμεσες λύσεις.

Ο χρόνος τρέχει, η Ελλάδα έχει καταχρεωθεί και μας περιμένει η Ευρώπη, τεράστια εξωτερικά προβλήματα. Κι εμείς καθόμαστε και συζητούμε, τι θα γίνει αν χάσει ο ένας ή ο άλλος. Ξέρετε τι θα είχε σημασία η ερώτηση, πώς θα συνεργαστείτε την επομένη των εκλογών για το καλό της Ελλάδος; Και εκεί να σας απαντήσω.

Π.ΤΣΙΜΑΣ: Κύριε Ευθυμίου, νομίζω ότι εφ’ όσον δεν έχουμε εμείς δικαίωμα να σχολιάζουμε απαντήσεις, δεν θα πρέπει να έχουν και οι αρχηγοί δικαίωμα να σχολιάζουν τις ερωτήσεις. Έτσι δεν είναι;

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Όχι, δεν έχετε δικαίωμα να σχολιάζετε τις απαντήσεις.

Π.ΤΣΙΜΑΣ: Ερωτούμε αυτά που εμείς νομίζουμε ότι ενδιαφέρει τον ελληνικό λαό. Αν κάναμε τις ερωτήσεις που θα προτιμούσαν εκείνοι να τους κάναμε, θα έπρεπε ν’ αλλάξουμε δουλειά.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Κύριε Τσίμα, μας κρίνει όλους ο ελληνικός λαός και τους πολιτικούς και τους δημοσιογράφους και η κρίση του φαντάζομαι θα είναι και ακριβής και αλάθητη.

Γ.ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ: Κάποιοι όμως δεν μπορεί να είναι άφωνοι κ.Ευθυμίου στις κρίσεις οποιουδήποτε πολιτικού αρχηγού.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Κύριε Παπουτσάνη, ξέρετε πάρα πολύ καλά - είστε έμπειρος δημοσιογράφος - αυτό το παιχνίδι πολιτικού-δημοσιογράφου. Εδώ υπερέχει ένα άλλο παιχνίδι, που είναι το παιχνίδι της ουσίας στα πολιτικά ζητούμενα των εκλογών. Σ’ αυτό το παιχνίδι σας παρακαλώ κ.Παπουτσάνη την ερώτησή σας στον κ.Εβερτ. Είμαστε στον 4ο γύρο και 30" για την ερώτησή σας στον κ.Εβερτ.

Γ.ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ: Στον άνθρωπο κ.Πρόεδρε, στον άνθρωπο το μικρομεσαίο στον οποίο απευθυνθήκατε και του τάζετε - με συγχωρείτε για το ρήμα - στο πρόγραμμά σας του υπόσχεστε ορισμένα μέτρα και στον αγρότη επίσης.

Εγώ θα ήθελα να σας ρωτήσω ευθέως κ.Πρόεδρε αφού στο επίκεντρό σας είναι ο άνθρωπος. Απευθύνεστε σ’ αυτούς επειδή πραγματικά νοιάζεστε ή πολύ απλά είναι μια προεκλογική τακτική που θέλει να ισοφαρίσει τις απώλειές σας προς το συνετό και εκσυγχρονιστή Σημίτη; Μήπως δηλαδή αυτές οι ενέργειές σας είναι κινήσεις προεκλογικής τακτικής που θα μετατρέψουν τη Νέα Δημοκρατία σε κόμμα των μη προνομιούχων Ελλήνων;

Μ.ΕΒΕΡΤ: Οι θέσεις τις οποίες έχουμε πάρει είναι διατυπωμένες στο πρόγραμμά μας εδώ και ενάμιση 5 χρόνο. Έχουμε καταθέσει 7 προτάσεις νόμου πάνω σ' αυτά τα θέματα.

Γιατί έχουμε απευθυνθεί προς αυτές τις δύο κατηγορίες; Πρώτον, διότι ο αγροτικός κόσμος βρίσκεται σε τραγικό αδιέξοδο. Εάν συνεχιστεί η τάση θα έχουμε 250.000 ανέργους αγρότες στο τέλος του αιώνα.

Δεύτερον, διότι στο χώρο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων εργάζεται περίπου το 70% του παραγωγικού δυναμικού της χώρας ως υπάλληλοι, ως εργάτες.

Εάν θέλουμε να σταματήσουμε την ανεργία και να αρχίσει η διαδικασία της αναπτύξεως, πρέπει να κοιτάξουμε αυτούς τους κύριους τομείς. Αλλοίμονο αν χαθεί ο Έλληνας από την ύπαιθρο. Αλλοίμονο αν κλείσει η μικρομεσαία επιχείρηση.

Και θα πρέπει να ξέρετε, ότι αυτές οι υποσχέσεις που είπαμε, τις δεσμεύσεις που είπαμε ως προς τους αγρότες, έχει συμφωνήσει για το κόστος και το Υπουργείο Οικονομικών για τα αγροτικά. Η διαφορά μας είναι για 185 δισεκατομμύρια για το πρόγραμμα επενδύσεων και είπαμε, ότι αυτά τα πήραν από τους αγρότες με το πρόγραμμα συγκλίσεως και τα έδωσαν στην βιομηχανία. Η βιομηχανία έχει 4% απορρόφηση, μπορούν να ξαναγυρίσουν στον τομέα της γεωργίας.

Εκεί που διαφωνούμε, είναι τα αντικειμενικά κριτήρια. Αλλά και η κυβέρνηση έρχεται εκεί και λέει, θα τα καταργήσει μετά από τρία χρόνια. Αναγνωρίζει την αδικία, αλλά δεν τα καταργεί αμέσως. Αυτή είναι η πραγματικότητα.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Κύριε Παπουτσάνη, προς τον κ.Σημίτη στον ίδιο κύκλο στο ίδιο θέμα.

Γ.ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ: Δεν φαντάζομαι να μου δώσει ο Πρόεδρος το χρόνο του να συμπληρώσω, οπότε ας στραφώ στον κ.Σημίτη. Κύριε Πρόεδρε, ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης σας χαρακτήρισε είτε το θέλετε, είτε δεν το θέλετε νεοφιλελεύθερο. Το ΚΚΕ, η κ.Παπαρήγα έχει πει, τα κόμματα είναι έξι, οι πολιτικές είναι δύο, ήτοι μία αριστερή, μία δεξιά.

Τελικώς ήθελα να σας ρωτήσω, ο κ.Εβερτ και η κα Παπαρήγα έχουν δίκιο; Μήπως τελικά το νέο ΠΑΣΟΚ του Κώστα Σημίτη απευθύνεται να ψαρέψει ψήφους στο χώρο της συντηρητικής παράταξης, όπως ακριβώς έκανε το ΠΑΣΟΚ του Ανδρέα Παπανδρέου στο χώρο της αριστερής παράταξης;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Βασική αρχή του ΠΑΣΟΚ είναι ότι η οικονομική ανάπτυξη πρέπει

να συμπορεύεται με κοινωνική δικαιοσύνη, κοινωνική ευαισθησία και όταν πραγματοποιούμε την ανάπτυξη, πρέπει ταυτόχρονα να εργαζόμαστε για κοινωνικό κράτος.

Αυτό σημαίνει ότι η προσπάθειά μας πρέπει να πηγαίνει προς δύο κατευθύνσεις. Από τη μια μεριά να αλλάζουμε τον τρόπο λειτουργίας της οικονομίας, να κάνουμε πιο αποτελεσματική τη δημόσια επιχείρηση, όποια είναι. Από την άλλη μεριά, όμως, πρέπει ταυτόχρονα να βελτιώνουμε τις υπηρεσίες τις οποίες παρέχει το κοινωνικό κράτος.

Και γι' αυτό, τώρα στο πρόγραμμα της κυβέρνησης και γι' αυτό είναι και πρόγραμμα το οποίο παρουσιάσαμε στις εκλογές, ένα βασικό στοιχείο είναι ορισμένα μέτρα που αφορούν τη θέση του αγρότη, τη θέση του εργαζόμενου.

Εμείς έχουμε πει ότι θα δημιουργήσουμε αμέσως μετά τις εκλογές ένα Ταμείο Κύριας Ασφάλισης του αγρότη, να έχει ο αγρότης την ίδια ασφάλιση που έχει ο εργαζόμενος στο ΙΚΑ ή ο έμπορος στο ΤΕΒΕ. Να μην εξαρτάται από διάφορες προεκλογικές παροχές το δεκαχίλιαρο, το πεντοχίλιαρο, αλλά να μπορεί να παίρνει τη σύνταξη του από το ταμείο του. Όπως έχουμε πει, όσον αφορά τους εργαζόμενους, ότι θα εφαρμόσουμε το πρόγραμμα της κάρτας εργασίας και θα εφαρμόσουμε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης.

Η Νέα Δημοκρατία μιλάει μονάχα για περιορισμό της ανεργίας με επενδύσεις. Δεν μιλάει καθόλου για ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης. Εμείς τέτοιες πολιτικές έχουμε προβλέψει σε ένα νόμο ο οποίος ισχύει και θα αρχίσουμε να τις εφαρμόζουμε αμέσως μετά.

Και στον τομέα της υγείας έχουμε κάνει ένα σημαντικό βήμα, σε κάθε περιφέρεια τώρα χτίζεται, υπάρχει μεγάλο νοσοκομείο. Αν πάτε στα Χανιά ή αν πάτε στην Αλεξανδρούπολη θα δείτε μεγαθήρια τα οποία χτίζονται. Και κοινωνική πολιτική και ανάπτυξη είναι το σύνθημά μας.

Π. ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Κύριε Ρουσσόπουλε, αναπτύξτε κι εσείς την ερώτησή σας στον κ. Σημίτη πάλι.

Θ. ΡΟΥΣΣΟΠΟΥΛΟΣ: Εως τώρα χρησιμοποίησα περίπου 5" για την κάθε ερώτηση, επιτρέψτε μου να είναι λίγο πιο μακρά αυτή. Σήμερα κ. Πρόεδρε η Doice Bank Research, η Γερμανική Τράπεζα έχει βγάλει μια έκθεση στην οποία αναφέρει, ότι σε αντίθεση με την Ισπανία και την Πορτογαλία η Ελλάδα δεν έχει πιθανότητες να μετάσχει σε ένα ορατό χρονικό ορίζοντα στην Οικονομική και Νομισματική Ενοποίηση.

Θα ήθελα να ξέρω στον αγώνα δρόμου για την Ευρωπαϊκή

Ενοποίηση ποιό είναι το όριο που θα θέτατε εσείς ως κυβερνήτης, έτσι ώστε οι θυσίες όταν είναι δυσβάσταχτες για τον λαό να πείτε, φτάνει πια, δεν θα έχουμε άλλες θυσίες.

Και υποσημείωση του ερωτήματος: Είδα προχθές στην τηλεόραση την περυσινή αριστούχο φοιτήτρια της Μαθηματικής Σχολής να λέει, ότι επειδή δεν υπάρχουν θέσεις, θα πρέπει πια να πάω σε άλλη θέση και έκανε αίτηση για να είναι υπαξιωματικός της Αστυνομίας.

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Υπάρχει ένα πρόγραμμα σύγκλισης κι αυτό το πρόγραμμα σύγκλισης εφαρμόζεται από την κυβέρνηση. Θέλω να θυμίσω ότι και η Νέα Δημοκρατία είχε συμφωνήσει ένα πρόγραμμα σύγκλισης με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τον πρώτο χρόνο εφαρμογής του απέτυχε στο να πραγματοποιήσει τους στόχους τους οποίους είχε θέσει.

Και γι' αυτό όταν ήρθε το ΠΑΣΟΚ στην κυβέρνηση αναγκάστηκε να επαναδιαπραγματευτεί το πρόγραμμα σύγκλισης με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τώρα εφαρμόζεται όπως ακριβώς έχουμε προβλέψει. Θα συνεχίσουμε αυτή την προσπάθεια και ελπίζουμε ότι θα καταφέρουμε αυτή την προσπάθεια και θα μπορέσουμε να ακολουθήσουμε τις ευρωπαϊκές εξελίξεις.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση αυτή τη στιγμή είναι σε εξέλιξη μια συζήτηση, αν και πώς θα πραγματοποιηθεί η Οικονομική και Νομισματική Ένωση, μήπως θα πρέπει να υπάρχει μια παράταση χρόνου, μήπως πρέπει να υπάρξουν πρόσθετοι στόχοι, μήπως πρέπει να αναθεωρήσουμε ορισμένα κριτήρια τα οποία έχουν τεθεί.

Εμείς είμαστε της άποψης ότι η Ελλάδα, η οποία έχει κάθε συμφέρον να παρακολουθήσει και να συμμετάσχει σ' αυτή τη συζήτηση, δεν πρέπει να είναι από τις χώρες εκείνες η οποία θα θέσει πρώτα τα ερωτήματα, διότι έτσι θα δημιουργηθούν ίσως αμφιβολίες για τη δυνατότητά μας και την αποφασιστικότητά μας να πετύχουμε τους στόχους.

Θέλουμε να δείξουμε και θα είμαστε αποφασιστικοί και στην πορεία των πραγμάτων θα δούμε το πώς εξελίσσεται η συζήτηση ανάμεσα στις άλλες χώρες και θα συμμετάσχουμε.

Όσον αφορά το θέμα της φοιτήτριας που αναφέρατε. Η φοιτήτρια αυτή πιστεύω ότι αν είναι αριστούχος πράγματι, έχει περισσότερες δυνατότητες κι αυτό ακριβώς προσπαθούμε να κάνουμε. Εμείς έχουμε προβλέψει ότι με την αύξηση του ΑΕΠ η οποία πραγματοποιείται με το πρόγραμμα το δικό μας θα υπάρξουν 330.000 νέες θέσεις εργασίας μέσα στα τέσσερα επόμενα χρόνια.

Θ. ΡΟΥΣΣΟΠΟΥΛΟΣ: Την ίδια ερώτηση στον αρχηγό της αξιωματικής

αντιπολίτευσης, με έμφαση στο δεύτερο τμήμα, στον αγώνα δρόμου για την ευρωπαϊκή ενοποίηση κύριε Πρόεδρε ποιο είναι το όριο που εσείς ως κυβερνήτης θα πείτε "Φτάνει πια, φτάνουν οι θυσίες του ελληνικού λαού, αρκετά υπέφερε με την λιτότητα".

Μ.ΕΒΕΡΤ: Εάν ξεκινήσουμε από το 1981 που ενταχθήκαμε στην Ευρωπαϊκή Ένωση μέχρι σήμερα έχουν περάσει 15 χρόνια. Οι ρυθμοί αύξησης του εθνικού μας εισοδήματος υπολείποντο κατά πολύ από τους ρυθμούς αύξησης του εισοδήματος των Ευρωπαίων. Με συνέπεια αντί να συγκλίνουμε, να αποκλίνουμε.

Οι ρυθμοί ήταν κάτω του 2,2%, που σημαίνει αύξηση της ανεργίας. Γι' αυτό από το 4% η ανεργία έχει φτάσει τώρα να είναι στο 10%. Και με τους ρυθμούς σύγκλισης που προβλέπει το πρόγραμμα της κυβερνήσεως, θα φτάσουμε με μαθηματική ακρίβεια στο 15%, διότι και εδώ προβλέπονται ρυθμοί κάτω του 3%.

Η απάντηση είναι, ανάπτυξη με ρυθμούς 4% μέσω των ιδιωτικών και των δημοσίων επενδύσεων. Για να δείτε πόσο πραγματοποιήσιμο είναι αυτό το πράγμα, μόνο εάν απορροφώντο οι πόροι του δεύτερου πακέτου Ντελόρ τώρα, 1.600 δισεκατομμύρια τα οποία καθυστέρησαν, θα είχαμε στην πραγματικότητα μια αύξηση ετήσια της τάξεως του 2%.

Χρωστάγαμε το 35% του ΑΕΠ ως δανεισμό και φτάσαμε σήμερα να χρωστάμε το 120%. Παρά το γεγονός ότι εισπράξαμε 35 δισεκατομμύρια από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο μεσοδιάστημα. Δεν μπορεί να συνεχιστεί αυτή η κατάσταση. Και αποδείχθη ότι η λιτότητα του κ.Σημίτη, επανειλημμένες λιτότητες όλων μας, και το πρόβλημα δεν είναι Ν.Δ. ή ΠΑΣΟΚ. Τον ελληνικό λαό δεν τον ενδιαφέρει αυτό. Δεν οδηγεί σε κανένα αδιέξοδο.

Η μόνη διέξοδος είναι η ανάπτυξη και γι' αυτό επέμενα εδώ και πάρα πολλά χρόνια και ήταν ένας από τους λόγους για τους οποίους σε ορισμένες περιπτώσεις διαφώνησα και με τον κ.Μητσotάκη.

Ανάπτυξη, ανάπτυξη. Μέσω των επενδύσεων η απάντηση. Όσο δε αφορά το πρόγραμμα το αγροτικό, σας πληροφορώ ότι από 40.000 δραχμές για τις συντάξεις, θα πληρώσουμε το πρόγραμμα του κ.Σημίτη 80.000 δραχμές τώρα για αγρότες, γιατί έχει κυκλοφορήσει το σχέδιο νόμου.

Π.ΤΣΙΜΑΣ: Επιμένω στην εισήγησή μου, ότι με την εξοικονόμηση χρόνου μπορούμε να κερδίσουμε έναν έκτο γύρο. Προηγουμένως είχατε δίκιο κύριε Πρόεδρε, ότι θα πρέπει εκτός από ερωτήσεις που δίνουν τη δυνατότητα στους τηλεθεατές να κρίνουν εσάς ως προσωπικότητες, ως πολιτικούς, να

θέσουμε και τα ερωτήματα που αφορούν το μέσο άνθρωπο.

Και ακολουθώ την υπόδειξη. Ο μέσος άνθρωπος - θα το έχετε δει και στις δημοσκοπήσεις - δυσπιστεί ακόμα και τώρα στην προεκλογική περίοδο. Φοβάται ότι άλλα του λέτε και άλλα θα κάνετε. Για παράδειγμα, ακούει τον κ. Μητσοτάκη να λέει θα παρθούν σκληρά, επώδυνα, αποφασιστικά μέτρα. Θα υπάρξουν απολύσεις.

Και δεν ακούει κανένα απ' αυτά τα σκληρά και επώδυνα μέτρα να συγκεκριμενικοποιείται προεκλογικά. Αντιθέτως, ακούει μέτρα τα οποία θα κάνουν τις 30 τουλάχιστον πρώτες μέρες της ζωής μας καλύτερες. Πότε θα τα ακούσουμε αυτά τα σκληρά μέτρα, τα επώδυνα μέτρα; Γιατί να μην τα ακούσουμε πριν τις εκλογές και να τα ακούμε πάντα μετά τις εκλογές;

Μ. ΕΒΕΡΤ: Δεν λέω ψέματα, έχω πει πάντοτε αλήθειες. Μπορεί να πέφτω έξω στις προβλέψεις μου, αλλά έχω πει πάντοτε αλήθειες. Έχουμε ένα ολόκληρο πρόγραμμα, εθνικό, περιφερειακό, κλαδικό. Αν ερχόμουν κι έλεγα αυτό είναι ολόκληρο το πρόγραμμά μας, δεν θα με πίστευε κανένας.

Ηρθα και είπα ότι δεσμεύομαι τις πρώτες 30 μέρες από την ορκωμοσία της κυβερνήσεως να λύσω αυτά τα θέματα. Και θα τα λύσουμε αυτά τα θέματα. Είναι δέσμευση, είναι λόγος τιμής προς τον ελληνικό λαό αυτά. Δεν θα μπορέσουμε να σταθούμε αν δεν τα λύσουμε.

Από εκεί και πέρα, η απορρόφηση των κονδυλίων από την Ευρωπαϊκή Ένωση θα δώσει έναν πρόσθετο ρυθμό της τάξεως του 2%, η ενεργοποίηση του Χρηματιστηρίου θα φέρει νέες επενδύσεις. Μόνο το 45% του ΟΤΕ αν πουληθεί, θα έχετε κάπου 700 δισεκατομμύρια.

Συνεπώς δεν χρειάζονται θυσίες. Χρειάζεται να μειωθεί ο δημόσιος τομέας χωρίς θυσίες και μπορώ να σας το αποδείξω με αριθμούς. Αυτό το πράγμα εδώ απόψε, για να φτάσουμε από το 42% να μειωθούμε στο 30% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Θέληση για δουλειά φτάνει να υπάρχει και αποφασιστικότητα.

Να φύγουμε απ' αυτή την απραξία των συσκέψεων, των συζητήσεων, που να μην σηκώνει κανένας το χέρι του να πει ελάτε να δουλέψουμε. Στο παρελθόν τι είχαμε και κατορθώναμε και δεν μπορούμε τώρα; Εγώ πιστεύω ότι έχει ο ελληνικός λαός τη δύναμη, την αποφασιστικότητα και δεν μπορούμε να περιφρονούμε την ικανότητα του ελληνικού λαού, επειδή είναι ανίκανοι ενδεχομένως οι πολιτικοί.

Αυτή η νοοτροπία πρέπει να πάψει. Και βεβαίως δέχομαι ότι

δεν υπάρχει εμπιστοσύνη του κόσμου προς τους πολιτικούς. Αλλά εδώ είμαστε για να αποδείξουμε ότι αυτά που υποσχεθήκαμε θα τα κάνουμε πράξη.

Π.ΤΣΙΜΑΣ: Η ίδια ερώτηση είναι προς εσάς κύριε Πρόεδρε. Είπατε πως υπάρχει ένα έτοιμο - το χρησιμοποιώ ως παράδειγμα - μεσοπρόθεσμο εξοπλιστικό πρόγραμμα, το οποίο όμως θα ανακοινωθεί μετά τις εκλογές. Το κόστος του δεν το ξέρουμε. Ο κ.Αρσένης και ο κ.Πάγκαλος έχουν δηλώσει ότι ο προϋπολογισμός στο Υπουργείο Εθνικής Αμυνας είναι καλός, θα είναι αυξημένος στην επόμενη χρονιά.

Δεν ξέρουμε όμως πώς θα είναι τα άλλα μεγέθη. Γιατί να μην ξέρουμε πριν τις εκλογές αν θα αυξηθεί ή θα μειωθεί ο προϋπολογισμός για την Παιδεία, ο προϋπολογισμός για την Υγεία ή για την Κοινωνική Πρόνοια;

Γιατί να μην ξέρουμε στ' αλήθεια, αν οι εισηγήσεις που ξέρουμε ότι είναι στο συρτάρι του Υπουργείου Οικονομικών για περικοπές φοροαπαλλαγών, για περικοπές επιδομάτων, για περικοπές κοινωνικών παροχών, θα γίνουν δεκτές ή δεν θα γίνουν δεκτές; Γιατί τόσο κοντά πια στην ώρα του προϋπολογισμού, να μην ξέρουμε από πριν τις εκλογές τι προϋπολογισμό θα έχουμε αν σας ψηφίσουμε;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Πρώτα απ' όλα μία γενική παρατήρηση, επειδή ακούστηκε εδώ ότι μπορούμε να αυξήσουμε την ανάπτυξη στο 4%-5%, ότι η ανάπτυξη δεν διατάσσεται. Η ανάπτυξη προκύπτει από διεργασίες οι οποίες γίνονται στην οικονομία. Εχουν ξεκινήσει θετικές διεργασίες και γι' αυτό φέτος θα έχουμε ανάπτυξη 2,6% και προβλέπεται για του χρόνου 3%.

Εάν διατασσόταν η ανάπτυξη, εάν το θέμα ήταν όπως λέει ο κ.Εβερτ να ανασκουμπώσουμε τα μανίκια μας και θα πετυχαίναμε, τότε γιατί επί Ν.Δ. - ρωτώ - ο μέσος ρυθμός ανάπτυξης στα τρία χρόνια ήταν 0,6%; Γιατί δεν πέτυχε αυτό το θαυμαστό 5%; Γιατί δεν χάρισαν όλα αυτά τα χρήματα στον ελληνικό λαό και βρέθηκε η ελληνική οικονομία σε τέτοια ύφεση;

Αυτές οι συνταγές τις οποίες δίνει ο κ.Εβερτ, είναι τελείως εξωπραγματικές. Λέει για παράδειγμα ότι θα πουλήσει το 45% του ΟΤΕ. Αμα πουλήσει το 45% του ΟΤΕ - πρώτα απ' όλα βέβαια έτσι δεν θα έχει τον έλεγχο το ελληνικό κράτος - θα πείσει η μετοχή δραστικά. Δεν μπορεί να πουληθεί ένας τέτοιος αριθμός.

Και ας έρθω στο ερώτημά σας κ.Τσίμα. Εμείς λέμε αυτό το οποίο μπορούμε να κάνουμε. Δεν βγήκαμε να πούμε πράγματα τα οποία θα

ήταν πολύ ευχάριστα, να πούμε ότι θα αυξήσουμε όπως λέει η Ν.Δ. τις δαπάνες για την Παιδεία στο 5% ή πρόκειται να αυξήσουμε τις δαπάνες για την Υγεία και την Πρόνοια στο 5%.

Εμείς έχουμε πει ότι θα εξακολουθήσουμε αυτή την πολιτική, την πολιτική μείωσης των ελλειμμάτων. Και όσον αφορά τις αμυντικές δαπάνες, αυτό είναι ένα θέμα το οποίο είναι προς συζήτηση, γιατί πρέπει να εξετάσουμε ποιοί είναι οι σωστοί εξοπλισμοί και με βάση το σκεπτικό αυτό, ποιοί εξοπλισμοί εξυπηρετούν τη χώρα, να καθορίσουμε και ποιές θα είναι οι αγορές. Το Υπουργείο Εθνικής Αμυνας έχει κάνει μια γενική πρόταση. Θα τη δούμε.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε. Πάμε στον πέμπτο και τελευταίο γύρο της συζήτησης. Επειδή ακόμα μπουσουλάμε, το μωρό γεννιέται τώρα και μπουσουλάει, για να κερδίσουμε χρόνο θα έπρεπε να υπάρξει νέα διακομματική συνεννόηση. Γι' αυτό ας μείνουμε σ' αυτό που έχουμε και ας το κάνουμε όσο καλύτερα γίνεται σ' αυτό τον τελευταίο γύρο.

Μ.ΕΒΕΡΤ: Με συγχωρείτε, εάν συμφωνεί και ο κ.Σημίτης, μπορούμε να συνεχίσουμε, δεν έχω πρόβλημα.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Κύριε Παπουτσάνη είναι ο τελευταίος γύρος και ρωτάτε τον κ.Εβερτ.

Γ.ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να κλείσω τις δικές μου ερωτήσεις με το Κυπριακό. Είχαμε τα τελευταία επεισόδια στην Κύπρο, επεισόδια που στοιχισαν τη ζωή σε δύο Κυπρίους. Κατεβήκατε, τόσο ο Πρωθυπουργός ο κ.Σημίτης όσο κι εσείς στη Μεγαλόνησο. Ο κύριος Πρόεδρος είχε επαφές με το Εθνικό Συμβούλιο, συνπροήδρευσε. Εσείς είχατε επαφές και συνομιλίες με πολιτικούς.

Θα ήθελα να σας ρωτήσω και η ερώτηση θα είναι μάλλον κοινή, θα την επαναλάβω και προς τον κύριο Πρόεδρο, απλώς είναι η σειρά του κ.Εβερτ. Έχετε την αίσθηση κύριε Πρόεδρε ότι βαίνουμε σε λύση του Κυπριακού, μια λύση τύπου Ντέιτον, η οποία προετοιμάζεται για το εγγύς, για το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα;

Μ.ΕΒΕΡΤ: Κατ' αρχήν πρέπει να σας ενημερώσω, ότι πιστεύω τις άμεσες προσεχείς ημέρες το Ευρωκοινοβούλιο θα βγάλει μία πάρα πολύ θετική θέση για το Κυπριακό, για τα τελευταία επεισόδια και θα επαναβεβαιώσει ξανά ότι η Κύπρος θα ενταχθεί έξι μήνες μετά, θα αρχίσουν οι διαπραγματεύσεις έξι μήνες μετά το τέλος της Διακυβερνητικής. Αυτό είναι ένα θετικό στοιχείο και με ειδοποίησε σήμερα ο κ.Σαντέρ ότι θα προχωρήσει προς αυτή την κατεύθυνση.

Δεν πιστεύω ότι η Τουρκία είναι έτοιμη για οποιαδήποτε μορφή διαλόγου. Έχει τεράστια προβλήματα η Τουρκία να αντιμετωπίσει. Εμφανίστηκαν ότι ησκούντο πιέσεις λόγω των αμερικανικών εκλογών. Πιστεύω ότι μετά τις εκλογές θα χαλαρώσει αυτή η προσπάθεια. Πρέπει να έχουμε υπομονή και επιμονή. Να βρούμε τον κατάλληλο χρόνο για να γίνουν οι διαπραγματεύσεις.

Εκείνο το οποίο πρέπει να είμαστε έτοιμοι πάντοτε, είναι να δείχνουμε προς το εξωτερικό ότι οι Έλληνες είμαστε ενωμένοι και σ' αυτή την εθνική υπόθεση. Διότι αν το Κυπριακό έχει φτάσει εδώ που έφτασε, ήταν διότι τα κόμματα και στην Αθήνα και στη Λευκωσία διχάστηκαν.

Και σ' αυτό ακριβώς αποσκοπεί η πρότασή μου στον κ. Σημίτη. Να καλέσουμε εδώ τον κ. Κληρίδη, να είναι όλοι οι αρχηγοί των κομμάτων υπό την προεδρία του Προέδρου της Δημοκρατίας και να το συζητήσουμε, να το αντιμετωπίσουμε το Κυπριακό και να εμφανιστούμε προς τα έξω με μια φωνή, την ελληνική φωνή και όχι τις κομματικές αντιλήψεις και απόψεις.

Όσον αφορά τους εξοπλισμούς, διότι η εξωτερική πολιτική δεν μπορεί να υπάρχει χωρίς σωστό αμυντικό δόγμα. Τρεις φορές έχουν εξαγγελθεί οι εξοπλισμοί, τρεις φορές έχουν αναβληθεί. Πήγα στο Υπουργείο Εθνικής Αμυνας και στεναχωρήθηκα πολύ. Είπα στον κ. Αρσένη ότι εμείς θα σας στηρίξουμε, μην λογαριάζετε τίποτα σε οποιαδήποτε παραγγελία θέλετε να κάνετε. Και το επισημαίνω και στον κύριο Πρωθυπουργό αυτό.

Γ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ: Το ίδιο ερώτημα κ. Πρόεδρε, εάν πιστεύετε και αν έχετε ενδείξεις ότι οδεύουμε σε κάποια λύση ή προσπάθεια λύσης, τύπου "Ντέιτον" στο Κυπριακό;

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Αυτή η κυβέρνηση έκανε πιστεύω ένα βήμα, το οποίο μπορεί να βοηθήσει σε μια θετική εξέλιξη του Κυπριακού. Συμφώνησε στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης να αρχίσουν οι διαπραγματεύσεις για την ένταξη της Κύπρου και οι διαπραγματεύσεις για την ένταξη της Κύπρου δημιουργούν μια δυναμική λύσεως του Κυπριακού.

Το θέμα της ένταξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ανεξάρτητο του θέματος της λύσεως του πολιτικού προβλήματος του Κυπριακού, αλλά δεν παύει ταυτόχρονα να επηρεάζει την εν γένει κατάσταση. Πιστεύουμε ότι μέσα από τις διαδικασίες αυτές θα υπάρχουν πρωτοβουλίες από πολλές πλευρές.

Αλλωστε και η Ευρωπαϊκή Ένωση αποφάσισε να ορίσει κάποιον

και όρισε ένα πρόσωπο το οποίο θα παρακολουθήσει την εξέλιξη του όλου προβλήματος και θα εργαστεί για να λυθεί το Κυπριακό.

Εμείς δεν πιστεύουμε ότι υπάρχουν μαγικές λύσεις, ότι μπορούν να επιτευχθούν γρήγορα και γι' αυτό και σ' αυτό το θέμα, όπως και στα άλλα θέματα της εξωτερικής πολιτικής, εκείνο το οποίο επιδιώκουμε είναι με μια πολύπλευρη διπλωματική προσπάθεια να πιέσουμε, ώστε η Τουρκία να αναγνωρίσει ότι χρειάζεται να προχωρήσει σε λύσεις.

Πότε θα πετύχει αυτή η προσπάθεια είναι άγνωστο, αλλά δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να σταματήσουμε να πολεμάμε, να αγωνιζόμαστε γι' αυτό το σκοπό. Είχαμε συζητήσει αυτό το θέμα στο Εθνικό Συμβούλιο που πήγα και μίλησα με τους αρχηγούς των κομμάτων και υπήρχε σύμπτωση απόψεων ότι χρειάζεται υπομονή και εμμονή. Και πάνω σ' αυτή τη γραμμή δουλεύουμε.

Π. ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Κύριε Ρουσσόπουλε, η δική σας σειρά και απευθύνεστε στον κ. Σημίτη.

Θ. ΡΟΥΣΣΟΠΟΥΛΟΣ: Μια και είναι η τελευταία ερώτηση να μου επιτρέψετε να έχει δύο σκέλη και λίγο πιο προσωπικά θα ήθελα να συζητήσουμε. Κύριε Πρόεδρε, ποιά θεωρείτε τη μεγαλύτερη προσφορά σας έως τώρα στον τόπο και ποιό θεωρείτε ότι θα είναι το μεγαλύτερο κακό που μπορεί να κάνει στον τόπο ο αντίπαλός σας, αν εκλεγεί Πρωθυπουργός;

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Την προσφορά μου στον τόπο κ. Ρουσσόπουλε θα την κρίνει ο ελληνικός λαός. Εγώ εκείνο το οποίο πιστεύω ότι έχω συνεισφέρει στην πολιτική ζωή στην Ελλάδα είναι πολλές προτάσεις, ιδέες, συζητήσεις γύρω από τον εκσυγχρονισμό, γύρω από μια κριτική θεώρηση των προβλημάτων, γύρω από μια οργάνωση πιο δημοκρατική της κοινωνίας, ότι έχω προσφέρει στο να υπάρξουν νέες κατευθύνσεις σκέψεων, νέες αναζητήσεις και έτσι η πολιτική να κινηθεί προς νέες κατευθύνσεις.

Πιστεύω ότι και η συζήτηση η οποία έγινε στο ΠΑΣΟΚ στο τελευταίο Συνέδριο, είναι μια συζήτηση που δείχνει ότι υπάρχει κάτι καινούργιο κι αυτό το καινούργιο δημιουργήθηκε και από άλλους και από μένα.

Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος της ερώτησης, σας είπα και πριν, πιστεύω ότι το μεγάλο μειονέκτημα της ΝΔ είναι ότι δεν έχει κάτι το συγκεκριμένο, το οποίο να παρουσιάσει, πάνω στο οποίο μπορεί να γίνει μια ουσιαστική συζήτηση.

Είναι μια απαρίθμηση διαφόρων μέτρων, τα οποία έχουν το

χαρακτήρα υποσχέσεων, εκλογικών εξαγγελιών, δεν έχουν το χαρακτήρα ενός συνεκτικού προγράμματος πάνω στο οποίο μπορεί να γίνει μια αντιπαράθεση, πάνω στο οποίο μπορεί να κρίνει η ελληνική κοινωνία.

Η ελληνική κοινωνία ακούει μονάχα λεφτά και καλείται να αποφασίσει αν θέλει αυτά τα λεφτά ή θέλει παραπάνω λεφτά. Η ελληνική κοινωνία πρέπει να αποφασίσει ποιά θα είναι η τύχη της, ποιά θα είναι το μέλλον της. Και αυτό πρέπει να διαγραφεί σωστά.

Θ. ΡΟΥΣΣΟΠΟΥΛΟΣ: Το ίδιο ακριβώς ερώτημα. Ποιά θεωρείτε τη μεγαλύτερη δική σας προσφορά στον τόπο και ποιά θεωρείτε ότι θα είναι το μεγαλύτερο κακό που θα κάνει ο αντίπαλός σας εάν επανεκλεγεί Πρωθυπουργός;

Μ. ΕΒΕΡΤ: Η μεγαλύτερή μου προσφορά στον τόπο, στη μικρή σταδιοδρομία που έχω μέχρι σήμερα την πολιτική, την έχετε ζήσει εσείς, όλοι οι δημοσιογράφοι. Είναι η ελεύθερη ραδιοφωνία και η ελεύθερη τηλεόραση, η οποία αναβάθμισε τη δημοκρατία στον τόπο μας, με τα μειονεκτήματά της.

Είναι η πολιτική της εθνικής συμφιλίωσης, με το άγαλμα της συμφιλίωσης από το Δήμο της Αθήνας. Αυτό ήταν το μόνο δημιουργικό έργο που μπόρεσα να παρουσιάσω όχι ως κόμμα, αλλά ως άτομο. Και το έργο που παρουσίασα στο Δήμο της Αθήνας και στην ανάπτυξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως Πρόεδρος της ΚΕΔΚΕ, όπου ολοι οι δήμαρχοι, ανεξαρτήτως σε ποιά πολιτικό και ιδεολογικό χώρο ανήκουν, μου το έχουν αναγνωρίσει επίσημα.

Εγώ δεν θα μιλήσω για το ΠΑΣΟΚ, θα μιλήσω για τον κ. Σημίτη και με όλη τη φιλία θα το πω. Επανελημμένα σε καιρία θέματα έχει πει ότι θα κάνει το Α και έκανε το Β. Είπε οι καλύτερες μέρες και προχώρησε στη λιτότητα. Είπε ότι δεν θα υποστεί την ελληνική σημαία, υπέστειλε την ελληνική σημαία. Είπε ότι δεν θα κάνει εκλογές και έκανε εκλογές. Όλα αυτά δείχνουν ότι δεν υπάρχει μία σταθερότητα στην κατεύθυνσή του και στην απόφασή του ότι αυτή είναι η γραμμή, αυτή είναι η απόφαση, αυτή ακολουθώ, με οποιοδήποτε κόστος και θυσία.

Π. ΤΣΙΜΑΣ: Είναι η τελευταία μου ερώτηση και νομίζω, ότι είναι και η τελευταία ερώτηση αυτού του διαλόγου, εδώ τελειώνουμε. Και αν δεν ήταν η τελευταία θα ήθελα να ρωτήσω ...

Μ. ΕΒΕΡΤ: Εγώ είμαι στη διάθεσή σας.

Π. ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Κύριε Τσίμα, και θυμηθείτε ότι δεν σχολιάζουμε, ρωτάμε.

Π. ΤΣΙΜΑΣ: Δεν σχολιάζω, ρωτώ. Θα ήταν ίσως μια ερώτηση που θα χρειαζόταν απάντηση, το αν το σημερινό σχήμα διαλόγου με μόνο δύο από τους έξι αρχηγούς των κομμάτων αντανακλά και τη νοοτροπία σας για την επόμενη Βουλή, ότι τα μικρότερα κόμματα γνώμης και πίεσης ανήκουν στο περιθώριο,

στον σπουσιδοτενεκέ του Κοινοβουλευτισμού. Αφήνω όμως την ερώτηση γιατί μιλήσαμε πολύ πολιτικά και μιλήσαμε και πολύ για προγράμματα.

Μ.ΕΒΕΡΤ: Την θέσατε, πρέπει να απαντηθεί.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Κύριε Τσίμα σας παρακαλώ μία ερώτηση, επιλέξτε την ερώτηση που κάνετε.

Π.ΤΣΙΜΑΣ: Η ερώτηση που κάνω είναι αυτή. Επειδή μιλήσαμε πολύ πολιτικά και μιλήσαμε πολύ για προγράμματα, σκεφτείτε ότι ένας απ' αυτούς που μας βλέπουν είναι ένας νέος 16 ετών, πηγαίνει σε ένα λύκειο που μοιάζει με τις φυλακές του Αλκατράζ, με κακοπληρωμένους καθηγητές, τρώει τα απογεύματά του στα φροντιστήρια, αντιμετωπίζεται όχι ως μαθητής που θέλει να μάθει, αλλά ως άλογο κούρσας που το ντοπάρουν για να ξεπεράσει τους συμμαθητές του να μπει σε ένα Πανεπιστήμιο, που τέσσερις φορές το χρόνο κλείνει γιατί δεν έχει πόρους και όταν το τελειώσει έχει 25% πιθανότητες να είναι άνεργος.

Μπορείτε να του μιλήσετε στην γλώσσα του, είναι 16 χρονών, δεν καταλαβαίνει από προγράμματα, δεν σας πολυεμπιστεύεται, μπορείτε να του δώσετε μια ελπίδα; Αυτή είναι η τελευταία μου ερώτηση.

Μ.ΕΒΕΡΤ: Στο πρώτο ερώτημα. Εγώ είμαι διατεθειμένος να συζητήσω με όλα τα κόμματα σε ένα στρογγυλό τραπέζι και θυσιάζω έστω και την προεκλογική συγκέντρωση της Νέας Δημοκρατίας για να γίνει αυτή η συζήτηση.

Αλλά θα ήθελα να πω κάτι άλλο για το ερώτημα που θέσατε. Πριν απ' όλα ένας πολιτικός πρέπει να ζητήσει συγνώμη από τους νέους ανθρώπους. Αν είχα ένα 16άρη μπροστά μου θα του έλεγα, σου ζητώ συγνώμη για την κοινωνία που έχω δημιουργήσει μέχρι σήμερα και έχω συμβάλει κι εγώ σ' αυτήν.

Και θα τον καλούσα μαζί να συμμετάσχουμε να φτιάξουμε μια πιο ευτυχισμένη κοινωνία μέσα από την ανάπτυξη και μέσα βέβαια από ένα μορφωτικό επίπεδο το οποίο σήμερα δεν προσφέρουμε, γι' αυτό επιμένουμε ότι πρέπει να δοθεί το 5% του Ακαθάριστου Εγχωρίου Προϊόντος στην Παιδεία ό,τι και αν σημαίνει αυτό το πράγμα. Και ξέρουμε πολύ καλά τι σημαίνει αυτό.

Δεν βλέπετε σε όλη την προεκλογική περίοδο, ότι δεν συζητήθηκε ούτε μία φορά το θέμα της Παιδείας που είναι το πρώτο θέμα, το αύριο της Ελλάδος. Μπαίνουμε στον νέο αιώνα και δεν έχει συζητηθεί μέχρι σήμερα και ούτε μία ερώτηση έγινε για τα θέματα της Παιδείας. Την έχουμε παρατήσει.

Και τι κάνουμε; Υποσχόμεθα παραμονές των εκλογών, μέσα στην

προεκλογική περίοδο ότι θα προσλάβουμε νέους μαθητές, όταν δεν μπορούμε να διαθέσουμε 7 δισεκατομμύρια και κλείνουν τα Πανεπιστήμια. Και πού να μας πιστέψουν οι νέοι άνθρωποι; Και όταν αυτό το πράγμα το λέει κατ'εξοχήν νέος άνθρωπος ο οποίος θα έπρεπε να σεβαστεί τους νέους και τον ίδιο του τον εαυτό.

Σεβασμός στους νέους. Και πριν απ' όλα ζητάς συγγνώμη από τους νέους αν θέλεις να τους πλησιάσεις και να σε καταλάβουν και να τους καταλάβεις, γιατί η απόστασή μας είναι πολύ μεγάλη δυστυχώς.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Κύριε Τσίμα, στο ίδιο θέμα την ερώτησή σας στον κ.Σημίτη και είναι η τελική ερώτηση και η τελική απάντηση.

Π.ΤΣΙΜΑΣ: Είναι ακριβώς η ίδια ερώτηση. Να μην επαναλάβω την περιγραφή μου. Είναι 16 ετών και απλώς προσθέτω μια αιχμή για σας, αν το καλύτερο που έχετε να του κάνετε, είναι σε προεκλογική περίοδο να του υποσχεθείτε ότι θα προσθέσετε 5.000 φοιτητές στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα για να σας προκύψουν - σύμφωνα με την στατιστική - 1.500 περισσότεροι άνεργοι με πτυχίο στο τέλος της φοίτησής τους;

Κ.ΣΗΜΙΤΗΣ: Κύριε Τσίμα, θα έπαιρνα αυτό το νεαρό και θα κουβέντιαζα μαζί του και θα του διηγόμουν πως ήταν η Ελλάδα το 1940, το 1950 όπως την έζησα εγώ στα νιάτα μου: Ότι ήταν παιδιά Ξυπόλητα, ότι παιδιά που πείναγαν, ότι αυτός πιθανότατα θα πήγαινε σε ένα σχολείο που θα του κούρευαν τα μαλλιά και θα τον υποχρέωναν να φοράει ένα καπέλο, ότι τα όσα θα του έλεγαν και τότε οι κακά πληρωμένοι δάσκαλοι θα ήταν πολύ πιο τυποποιημένα, ότι θα απαιτούσαν απ' αυτόν πάλι την αποστήθιση την οποία έχει τώρα στα φροντιστήρια, ότι θα ήταν η κοινωνία πολύ πιο κλειστή με λιγότερες δυνατότητες, πολλοί περισσότεροι εξαναγκασμοί και πολύ περισσότερες πιέσεις.

Ότι υπήρχαν τότε οι εθνικόφρονες και μη εθνικόφρονες, ότι πιθανότατα αν είχε ένα μυαλό πιο ανοιχτό, θα είχε μια στάμπα η οποία θα τον εμπόδιζε να σταδιοδρομήσει, γιατί και στο στρατό θα πήγαινε σε μια διαφορετική κατηγορία από τους περισσότερους και δεν θα έβρισκε δουλειά γιατί δεν θα μπορούσε να πάρει ένα πιστοποιητικό κοινωνικών φρονημάτων, ότι μετά αν μεγάλωνε θα εξαρτιόταν από το πελατειακό κράτος και θα έπρεπε να έχει σχέση με κάποιο βουλευτή για να μπορέσει να βρει δουλειά, ότι εάν μεγάλωνε και έβρισκε δουλειά το συνδικαλιστικό κίνημα δεν θα ήταν δυνατόν να τον βοηθήσει κ.ο.κ.

Και θα του έλεγα, έχουν αλλάξει τα πράγματα με αγώνα. Ελα μαζί τώρα να φτιάξουμε την Ελλάδα που θέλεις κι εσύ. Ελα μαζί τώρα να αγωνιστούμε, μπορεί να υπάρξει ελπίδα, αρκεί να το θέλουμε. Μαζί θα τα

καταφέρουμε.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Εσείς φίλοι τηλεθεατές θα κρίνετε εάν τα καταφέραμε σήμερα σε ένα πρώτο μεγάλο βήμα, αλλά ένα πολύτιμο βήμα, σε μια ποιοτική αλλαγή στο πολιτικό μας σύστημα, στη δημοκρατική μας λειτουργία.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους. Εσάς κύριε Πρωθυπουργέ, εσάς κύριε αρχηγέ της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης εσάς αγαπητοί συνάδελφοι για το ότι σήμερα καταφέραμε να δώσουμε υπόσταση στην πρώτη τηλεοπτική αναμέτρηση στις παραμονές των εκλογών.

Θ.ΡΟΥΣΣΟΠΟΥΛΟΣ: Πέτρο μία μόνο φράση που αφορά εμάς τους συναδέλφους. Να ευχηθούμε το επόμενο "Ντι μπέιτ" είτε γίνει σε τέσσερα χρόνια, όποτε είναι οι εκλογές, να γίνει από καλύτερους, αξιότερους από εμένα συναδέλφους και ίσως από καλύτερες ερωτήσεις.

Μ.ΕΒΕΡΤ: Να γίνει την επόμενη εβδομάδα.

Π.ΕΥΘΥΜΙΟΥ: Να πω εγώ το ποιοτικό, ότι εάν ένα μωρό γεννήθηκε σήμερα, να περπατάει καλά και να κάνει και άλματα σιγά - σιγά.

Φίλοι τηλεθεατές σε Ελλάδα και στις άκρες του κόσμου όπου βρίσκεστε από εμάς καληνύχτα.